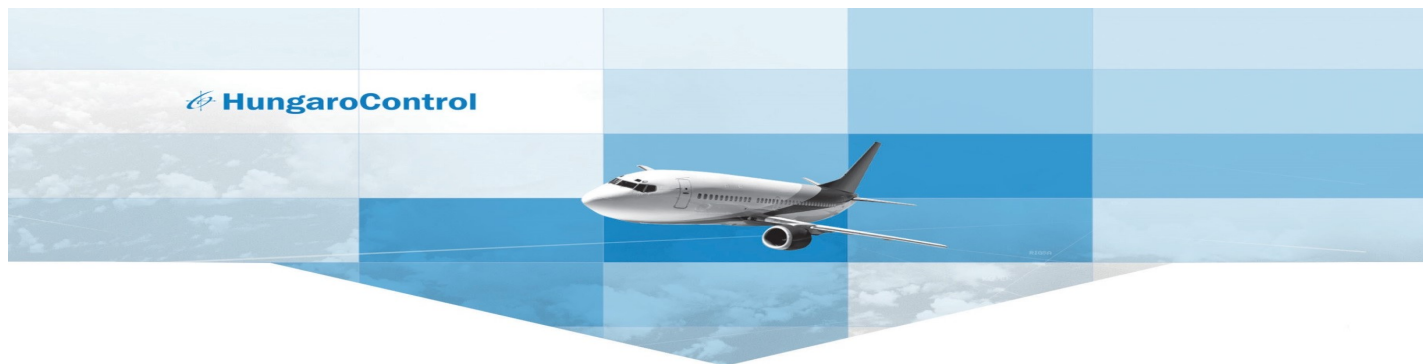

HUNGAROCONTROL Zrt.

PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK

a 2018. december 31-én végződő évre

a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) szerint

Budapest, 2019. június 11.

Vezérigazgató

TARTALOM

	Oldal
Független könyvvizsgálói jelentés	3-5
Mérleg	6
Átfogó jövedelemkimutatás	7
Kimutatás a saját tőke változásairól	8
Cash-flow kimutatás	9
Kiegészítő megjegyzések a pénzügyi kimutatásokhoz	10-67
1. Általános információ	10
1.1. Bemutató	10
1.2. Irányítás	10
2. Számviteli Politika	10
2.1. A beszámoló készítés alapja	10
2.2. Devizaátváltások	11
3. Jelentős számviteli becslések és feltételezések	11
4. Közzétett, de még nem hatályos standardok alkalmazása	11
5. Bevételek	12
6. Működési költség	18
6.1. Személyi jellegű ráfordítások összetétele	18
6.2. Anyagi jellegű ráfordítások összetétele	19
7. Egyéb bevételek és ráfordítások	20
8. Pénzügyi eredmény	22
9. Befektetések közös vezetésű vállalkozásokban	22
10. Adózás	25
11. Immateriális javak	29
12. Tárgyi eszközök	30
13. Készletek	32
14. Pénzügyi instrumentumok, tőke és pénzügyi kockázatkezelés	33
14.1. Egyéb hosszú lejáratú eszközök	39
14.2. Vevőkövetelések és egyéb forgóeszközök	39
14.3. Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, egyéb pénzügyi eszközök	43
14.4. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	44
14.5. Szállítói és egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	44
14.6. Cash flow fedezeti ügyletek	45
14.7. Pénzügyi kockázatkezelési politika	45
15. Céltartalékok	56
16. Munkavállalói juttatások	57
17. Kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók	61
18. Kötelezettségvállalások, függő kötelezettségek és követelések	64
19. Tőkekockázat kezelése	66
20. Mérlegfordulónap utáni lényeges események	67

Független Könyvvizsgálói Jelentés

A HungaroControl Zrt. részvényesi jogok gyakorlójának

Vélemény

Elvégeztük a HungaroControl Zrt. (a „Társaság”) mellékelt 2018. évi pénzügyi kimutatásainak a könyvvizsgálatát, amely pénzügyi kimutatások a 2018. december 31-i fordulónapra elkészített pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásból - melyben az eszközök és források egyező végösszege 64.339.278 E Ft, a tárgyévi átfogó eredmény 5.559.126 E Ft nyereség - , az ezen időponttal végződő évre vonatkozó átfogó jövedelemre vonatkozó kimutatásból, saját tőke változásainak kimutatásából, cash flow-k kimutatásából, valamint a számviteli politika jelentős elemeinek összefoglalását is tartalmazó kiegészítő mellékletből áll.

Véleményünk szerint a pénzügyi kimutatások megbízható és valós képet adnak a Társaság 2018. december 31-én fennálló vagyoni helyzetéről valamint az ezen időponttal végződő pénzügyi évre vonatkozó jövedelmi helyzetéről és cash flow-iról a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokban - ahogyan azokat az EU befogadta - („EU IFRS-ek”) foglaltakkal összhangban.

A vélemény alapja

Könyvvizsgálatunkat a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban hajtottuk végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségünk bővebb leírását jelentésünk „A könyvvizsgálónak a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatáért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Függetlenek vagyunk a Társaságtól a vonatkozó, Magyarországon hatályos jogszabályokban és a Magyar Könyvvizsgálói Kamarának a könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzatában, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Könyvvizsgálók Etikai Kódexe”-ben (az IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint, és megfelelünk az ugyanezen normákban szereplő további etikai előírásoknak is.

Meggyőződésünk, hogy az általunk megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményünkhöz.

Egyéb ügyek és felhasználás korlátozása

A Társaság a Magyar Számviteli törvénynek és a Magyarországon általánosan elfogadott számviteli elveknek megfelelő pénzügyi kimutatásokat 2018. december 31-i fordulónapra vonatkozóan is készített és mi könyvvizsgáló jelentést bocsátottunk ki azon éves beszámolóról 2019. április 17-én.

A Társaság abból a célból készítette a pénzügyi kimutatásait, hogy megfeleljen az Európai Parlament és a Tanács 2004/550. (2004. március 10) számú rendeletének. A könyvvizsgálói véleményünk kizárólag ezzel a céllal készült, és más célokra nem használható fel.

A vezetés és az irányítással megbízott személyek felelőssége a pénzügyi kimutatásokért

A vezetés felelős a pénzügyi kimutatások elkészítéséért és a valós bemutatásáért a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokban foglaltakkal összhangban, valamint az olyan belső kontrollokért, amelyeket a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állításoktól mentes pénzügyi kimutatások elkészítése.

A pénzügyi kimutatások elkészítése során a vezetés felelős azért, hogy felmérje a Társaságnak a vállalkozás folytatására való képességét és az adott helyzetnek megfelelően közvéetegy a vállalkozás folytatásával kapcsolatos információkat, valamint a vezetés felel a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvetel pénzügyi kimutatásokban való alkalmazásáért, azt az esetet kivéve, ha a vezetésnek szándékában áll megszüntetni a Társaságot vagy beszüntetni az üzletszerű tevékenységet, vagy amikor ezen kívül nem áll előtte más reális lehetőség.

Az irányítással megbízott személyek felelősek a Társaság pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgálónak a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatáért való felelőssége

A könyvvizsgálat során célunk kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy a pénzügyi kimutatások egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményünket tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássunk ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott pénzügyi kimutatások alapján meghozott gazdasági döntéseit.

Egy, a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzésre kerülő könyvvizsgálatnak a részeként szakmai megítélést alkalmazunk, és szakmai szkepticizmust tartunk fenn a könyvvizsgálat egésze során. Emellett:

- ▶ Azonosítjuk és felbecsüljük a pénzügyi kimutatások akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak kockázatait, az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat alakítunk ki és hajtunk végre, valamint véleményünk megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzünk. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem társának kockázata nagyobb, mint a hibából eredőé, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.
- ▶ Megismerjük a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezzünk meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a Társaság belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsunk.
- ▶ Értékeljük a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és kapcsolódó közzétételek ésszerűségét.
- ▶ Következtetést vonunk le arról, hogy helyénvaló-e a vezetés részéről a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel alkalmazása, valamint a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel a Társaság vállalkozás folytatására való képességét illetően. Amennyiben azt a következtetést vonjuk le, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, független könyvvizsgálói jelentésünkben fel kell hívnunk a figyelmet a pénzügyi kimutatásokban lévő kapcsolódó közzétételekre, vagy ha a közzétételek e tekintetben nem megfelelőek, minősítenünk kell véleményünket. Következtetéseink a független könyvvizsgálói jelentésünk dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak.
Jövőbeli események vagy feltételek azonban okozhatják azt, hogy a Társaság nem tudja a vállalkozást folytatni.
- ▶ Értékeljük a pénzügyi kimutatások átfogó prezentálását, felépítését és tartalmát, beleértve a kiegészítő mellékletben tett közzétételeket, valamint értékeljük azt is, hogy a pénzügyi kimutatásokban teljesül-e az alapul szolgáló ügyletek és események valós bemutatása.

Kommunikáljuk az irányítással megbízott személyek felé - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve a Társaság által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatunk során általunk azonosított jelentős hiányosságait is.

Bartha Zsuzsanna
Budapest, 2019. június 11.
Ernst & Young Kft.

Jelen könyvvizsgálói jelentést megfelelően aláírva, papír alapon is kibocsátottuk.

HUNGAROCONTROL
MÉRLEG
2018. DECEMBER 31.

	Kiegészítő megjegyzések	2018. december 31. ezerHUF	2017. december 31. ezerHUF
Immateriális javak	11	8 117 212	8 304 945
Tárgyi eszközök	12	12 136 609	12 944 896
Befektetések közös vezetésű vállalkozásokban	9	145 572	116 569
Befektetett pénzügyi eszközök	14.3	2 650 000	258 870
Értékpapírok	14.3	15 475 721	11 518 526
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	14.1	299 662	357 803
Halasztott adó követelések	10	231 851	84 437
Összes befektetett eszköz		39 056 627	33 586 046
Készletek	13	63 594	27 179
Vevőkövetelések	14.2	5 835 141	6 098 631
Egyéb forgóeszközök	14.2	2 340 386	2 397 014
Előre fizetett tárgyévi adók	10	25 983	0
Értékpapírok	14.3	8 109 032	12 452 273
Egyéb pénzügyi eszközök	14.3	2 709 195	0
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek	14.3	6 199 320	5 840 366
Összes forgóeszköz		25 282 651	26 815 463
ÖSSZES ESZKÖZ		64 339 278	60 401 509
Jegyzett tőke	1.1	20 201 600	20 201 600
Tartalékok		34 084 104	29 554 699
Résztvényesekre jutó saját tőke		54 285 704	49 756 299
Céltartalékok várható kötelezettségekre - hosszú távú	15	28 501	28 501
Hosszú távú munkavállalói juttatások	16	690 480	636 434
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	14.4	1 027 737	1 226 446
Halasztott adó kötelezettség	10	0	0
Összes hosszú lejáratú kötelezettség		1 746 718	1 891 381
Szállítói tartozások	14.5	1 837 693	2 775 718
Céltartalékok várható kötelezettségekre - rövid távú	15	64 810	34 560
Rövid távú munkavállalói juttatások	16	4 469 766	3 676 242
Fizetendő tárgyévi adók	10	0	5 728
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	14.5	1 934 587	2 261 581
Összes rövid lejáratú kötelezettség		8 306 856	8 753 829
ÖSSZES KÖTELEZETTSÉG		10 053 574	10 645 210
ÖSSZES TŐKE ÉS KÖTELEZETTSÉG		64 339 278	60 401 509

A kiegészítő megjegyzések a pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL
ÁTFOGÓ JÖVEDELEMKIMUTATÁS
2018. DECEMBER 31.

	Kiegészítő megjegyzések	2018. december 31. ezerHUF	2017. december 31. ezerHUF
Légiforgalmi irányítás árbevétele	5	39 447 241	38 647 934
Egyéb tevékenység árbevétele		200 685	483 233
Összes árbevétel		39 647 926	39 131 167
Személyi jellegű ráfordítások	6.1	17 958 520	17 049 465
Anyagjellegű ráfordítások	6.2	10 328 563	10 109 702
Értékcsökkenés, amortizáció és értékvesztés	11, 12	4 415 415	4 033 883
Egyéb bevételek/ráfordítások (-)	7	-182 695	-41 032
Működési költség		32 885 193	31 234 082
ÜZLETI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE		6 762 733	7 897 085
Pénzügyi bevételek/ráfordítások (-)	8	128 901	219 685
Nyereség pénzügyi tevékenységből		128 901	219 685
Részesedés közös vezetésű vállalkozások nyereségéből/veszteségéből	9	28 935	25 381
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY		6 920 569	8 142 151
Eredményt terhelő adók	10	1 445 390	1 525 174
IDŐSZAK EREDMÉNYE		5 475 179	6 616 977
EGYÉB ÁTFOGÓ JÖVEDELEM			
Eredménykimutatásba jövőben visszaforduló tételek			
Nyereség/veszteség (-) cash flow fedezeti ügyleteken	14.7	83 947	18 826
Adóhatás		0	0
Nyereség/veszteség (-) értékesíthető pénzügyi eszközök valós értékelésén		0	-14 755
Adóhatás		0	1 328
Egyéb átfogó jövedelem, adóhatással		83 947	5 399
ÁTFOGÓ JÖVEDELEM ÖSSZESEN		5 559 126	6 622 376

A kiegészítő megjegyzések a pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL
KIMUTATÁS A SAJÁT TŐKE VÁLTOZÁSAIRÓL
2018. DECEMBER 31.

	Kiegészítő megjegyzések	Jegyzett tőke	Eredmény-tartalék	Értékelési tartalék	Tartalékok összesen	Összesen
		ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF	ezer HUF
Nyitó egyenleg 2017. január 1-én		20 201 600	24 062 797	-130 474	23 932 323	44 133 923
Átváltási tartalék		0	0	0	0	0
Egyéb átfogó eredményben elszámolt tranzakciók	10, 16	0	-79 202	84 601	5 399	5 399
2017-es év eredménye		0	6 616 977	0	6 616 977	6 616 977
Átfogó jövedelem összesen		0	6 537 775	84 601	6 622 376	6 622 376
Osztalékok		0	-1 000 000	0	-1 000 000	-1 000 000
Záró egyenleg 2017. december 31-én		20 201 600	29 600 572	-45 873	29 554 699	49 756 299
IFRS 9 első alkalmazása miatti módosítások, adóklevonása után	14	0	-21 819	-7 902	-29 721	-29 721
Módosított egyenleg 2018. január 1-én		20 201 600	29 578 753	-53 775	29 524 978	49 726 578
Átváltási tartalék		0	0	0	0	0
Egyéb átfogó eredményben elszámolt tranzakciók	10, 16	0	-4 376	88 323	83 947	83 947
2018-as év eredménye		0	5 475 179	0	5 475 179	5 475 179
Átfogó jövedelem összesen		0	5 470 803	88 323	5 559 126	5 559 126
Osztalékok		0	-1 000 000	0	-1 000 000	-1 000 000
Záró egyenleg 2018.12.31-én		20 201 600	34 049 556	34 548	34 084 104	54 285 704

A kiegészítő megjegyzések a pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

HUNGAROCONTROL
CASH-FLOW KIMUTATÁS
2018. DECEMBER 31.

	2018. december 31. ezerHUF	2017. december 31. ezerHUF
Üzleti tevékenység		
Adózás előtti eredmény	6 920 569	8 142 151
Értékcsökkenés és amortizáció	4 400 586	4 033 882
Tárgyi eszközök, immateriális javak eladásának eredménye (nyereség)/veszteség	-3 063	-740
Tárgyi eszközök selejtezése, értékvesztése	14 829	1
Készletek selejtezése, értékvesztése	12	5
Céltartalékok (csökkenése)/növekedése	30 250	-112 621
Kamatbevételek	-712 611	-564 087
Követelésekre elszámolt értékvesztés növekedése	98 963	236 019
Közös vezetésű vállalatok eredményéből való részesedés (nyereség)/veszteség	-28 935	-25 381
Nem realizált árfolyamkülönbségek (nyereség)/veszteség	37 412	16 468
(Nyereség)/veszteség egyéb nem pénzmozgással járó tranzakciókból	244 460	166 584
Összesen	4 081 903	3 750 130
Működő tőke változásai		
Vevők és egyéb követelések csökkenése/(növekedése)	261 545	-703 697
Készletek csökkenése/(növekedése)	-36 427	47 810
Szállítók, hosszú lejáratú kötelezettségek és egyéb kötelezettségek növekedése/(csökkenése)	253 513	519 974
Fizetett nyereségadó	-1 621 575	-1 573 072
Összesen	-1 142 944	-1 708 985
Üzleti tevékenységből származó nettó cash-flow	9 859 528	10 183 296
Befektetési tevékenység		
Tárgyi eszközök, immateriális javak beszerzése	-4 216 402	-3 871 873
Tárgyi eszközök, immateriális javak eladásából származó bevétel	3 382	740
Befektetett pénzügyi eszközök megszerzésére fordított (-)/eladásából származó pénzeszköz (+)	-4 982 199	-3 047 529
Pótbefizetés közös vezetésű vállalatnak	0	0
Befektetések megszerzésére fordított pénzeszköz	0	0
Fizetett kamatok	0	0
Kapott kamatok és kamatjellegű bevételek	695 014	582 393
Befektetési tevékenységre felhasznált nettó cash-flow	-8 500 205	-6 336 269
Pénzügyi tevékenység		
Fizetett osztalék	-1 000 000	-1 000 000
Pénzügyi tevékenységre felhasznált nettó cash-flow	-1 000 000	-1 000 000
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek növekedése/(csökkenése)	359 323	2 847 027
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek év elején	5 840 366	2 996 889
Árfolyamváltozás hatása a külföldi pénznemben tartott egyenlegekre	-369	-3 550
Pénz és pénzeszköz egyenértékesek év végén	6 199 320	5 840 366

A kiegészítő megjegyzések a pénzügyi kimutatások szerves részét képezik.

1. Általános információ

1.1. Bemutató

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. a magyar légtérben légiforgalmi szolgáltatások nyújtására és a légiforgalmi szakszemélyzet képzésére jogszabályban kijelölt szervezet. Az Észak-Atlanti Tanács felkérésére, a Magyar Állam megbízásában a HungaroControl Zrt. Koszovó magas légtérben is ellát meghatározott légiforgalmi irányítási feladatokat. Mint integrált légiforgalmi szolgáltató, küldetése a biztonságos és megbízható léginavigációs szolgáltatás hatékony, környezettudatos, ügyfélközpontú biztosítása a kijelölt légterekben: Magyarország légtérben, illetve a Koszovó feletti magas légtérben az átrepülő forgalom tekintetében, valamint a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérén terminálirányítás esetében. A Társaság kötelezően ellátandó tevékenységeit a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény tartalmazza.

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. (a "Társaság" vagy "HungaroControl") alapítása 2006. november 22-én történt. A Társaság jegyzett tőkéje (jóváhagyott és teljesen befizetett) 20.201.600 ezer HUF, amely 20.200 darab "A" jelű, 1.000.000 HUF névértékű és 16 darab "B" jelű, 100.000 HUF névértékű részvényből áll. A HungaroControl cégjegyzék száma: Cg. 01-10-045570. A Társaság székhelye: H-1185 Budapest, Igló u. 33-35., Magyarország. Honlapja: www.hungarocontrol.hu.

1.2. Irányítás

A HungaroControl 100%-ban a Magyar Állam tulajdonában van. Az alapítói és tulajdonosi jogok gyakorlója a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter. A Társaságot az Igazgatóság irányítja.

A Társaság tevékenységét hat tagú Felügyelőbizottság felügyeli, a Testület tagjai közül négyen tulajdonosi, ketten pedig munkavállalói képviselők.

2. Számviteli Politika

E szakasz ismerteti a beszámoló elkészítésének alapjait és az alkalmazott számviteli politikát. A terüleetspecifikus számviteli politikák, kritikus becslések és megítélések a vonatkozó magyarázatokban kerülnek bemutatásra.

2.1. A beszámolóképzés alapja

A Társaság beszámolója az Európai Unió (EU) által befogadott Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal (továbbiakban „IFRS”) és a Standard Értelmezési Bizottság értelmezéseivel (továbbiakban „IFRIC”) összhangban készült.

Számviteli politika változást jelent, hogy a Társaság 2018.01.01-től kezdődően alkalmazza az IFRS 9 „Pénzügyi instrumentumok” és IFRS 15 „Vevői szerződésekből származó bevétel” standardot. Az IFRS 15 standarddal kapcsolatos számviteli politika módosítások 5. és 14.2 kiegészítő megjegyzésekben, az IFRS 9 standarddal kapcsolatos számviteli politika módosítások a 14. kiegészítő megjegyzésben kerülnek bemutatásra.

A beszámoló a bekerülési értéken történő értékelés és a vállalkozás folytatásának elvével összhangban készült. A beszámoló ezer forintban (HUF) kerül bemutatásra, mivel a forint a Társaság elsődleges működési környezetének pénzneme. Minden értéket a legközelebbi ezer forintra kerekítünk, kivéve, ha azt másképp jelezzük.

2.2. Devizaátváltások

Funkcionális pénznem és a beszámolás pénzneme:

A beszámolóban az adatok az elsődleges működési környezet pénznemében („funkcionális pénznem”) szerepelnek, amely a Magyar Forint (HUF). Az adatok ezer HUF-ban kerekítve szerepelnek.

Tranzakciók és egyenlegek:

A külföldi devizában történt ügyletek a tranzakció vagy az értékelés napján érvényes árfolyamon kerülnek átszámításra a funkcionális pénznemre. Az ilyen tranzakciók elszámolásakor keletkező, illetve a devizában nyilvántartott pénzügyi eszközök és kötelezettségek év végén esedékes átértékeléséből származó árfolyamvesztés és árfolyamnyereség az eredménykimutatásban kerül elszámolásra.

3. Jelentős számviteli becslések és feltételezések

A becsléseket és feltételezéseket múltbeli tapasztalatok és egyéb tényezők, így az adott körülmények között ésszerűnek gondolt jövőbeli eseményekkel kapcsolatos várakozások alapján folyamatosan értékeljük. Az IFRS-ekkel összhangban lévő beszámoló készítése szükségessé teszi, hogy a menedzsment olyan becsléseket végezzen és jövőre vonatkozó feltételezésekkel éljen, amelyek hatással vannak a számviteli politikára és az eszközök, kötelezettségek, bevételek és költségek bemutatott értékére. Ezen feltételezések a megfelelő magyarázatokban részletesen kifejtésre kerülnek. A tényleges eredmények ezekről a becslésektől eltérhetnek.

4. Közzétett, de még nem hatályos standardok alkalmazása

A beszámoló jóváhagyásának időpontjában a következő, az Európai Unióban még nem hatályos standardok és értelmezések, illetve azok módosításai kerültek kibocsátásra. A Társaság ezeket a standardokat és értelmezéseket, illetve ezek módosításait attól az időponttól tervezi alkalmazni, amikortól azok hatályossá válnak.

- IFRS 17 Biztosítási szerződések – Hatályba lépés: 2021. január 1.,
- Módosítás a Konceptcionális Keretelvekre történő hivatkozásokkal kapcsolatban az IFRS Standardokban – Hatályba lépés: 2020. január 1.,
- IFRS 3 Üzleti kombinációk – Módosítások. Hatályba lépés: 2020. január 1.,
- IAS 1 (Pénzügyi kimutatások prezentálása) és IAS 8 (Számviteli politika, a számviteli becslések változásai és hibák) – Módosítás a lényegesség definíciójával kapcsolatban. Hatályba lépés: 2020. január 1.

Az alábbi standardok, módosítások és értelmezések kerültek befogadásra az Európai Unióban:

- IFRS 16 Lízingek – Hatályba lépés: 2019. január 1.;

A standard meghatározza a lízingek megjelenítésére, értékelésére, bemutatására és közzétételére vonatkozó elveket és felváltja a korábbi IAS 17 (Lízingek), IFRIC 4 (Annak meghatározása, hogy egy megállapodás tartalmaz-e lízinget), SIC-15 (Operatív lízingek - Ösztönzők) és SIC-27 (A lízing jogi formáját magában foglaló ügyletek tartalmi megjelenítése) szabályait. Az IFRS 16 alapján a lízingbe vevőnek fel kell vennie a könyveibe a mögöttes eszköz használati jogát, illetve az ehhez kapcsolódó lízingkötelezettséget. A standard megjelenítési kivételt engedélyez az olyan lízingek esetében, amelyekhez tartozó mögöttes eszköz kísértékű, vagy amelynél a lízingfutamidő a kezdőnapon legfeljebb 12 hónap.

A Társaság 2019.01.01-én az első alkalmazás időpontjában a halmozott hatást a felhalmozott eredmény nyitóegyenlegének kiigazításaként jeleníti meg, összehasonlító információk újra megállapítása nélkül. A Társaság által elvégzett hatásvizsgálat alapján az IFRS 16 alkalmazása következtében 17 milliárd forinttal nő a mérlegfőösszeg, a lízingelt eszközök használati jogának eszközként való megjelenítésének következtében.

- IAS 19 Munkavállalói juttatások – Hatályba lépés: 2019. január 1.;

A juttatási program tervezetében történő változtatással, megszorítással, kiegyenlítéssel kapcsolatos módosítás. A módosításnak várhatóan nem lesz jelentős hatása a Társaság elszámolásaira.

- IAS 28 Társult vállalkozásokban lévő befektetések - Hatályba lépés: 2019. január 1.;

Módosítás a konszolidációs kivételek alkalmazásával kapcsolatban. A módosításnak nem lesz hatása a Társaság elszámolásaira.

- IFRIC 23 Nyereségadó kezelésével kapcsolatos bizonytalanság – Hatályba lépés: 2019. január 1.;
- A standard tisztázza, miként kell alkalmazni az IAS 12 standard megjelenítésre és értékelésre vonatkozó követelményeit akkor, amikor a nyereségadó kezelésével kapcsolatban bizonytalanság áll fenn. A módosításnak nem lesz hatása a Társaság elszámolásaira.

- IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok – Hatályba lépés: 2019. január 1.;

A határidő előtt kifizetésre kerülő tételekkel kapcsolatos elszámolás pontosítása. A módosításnak nem lesz hatása a Társaság elszámolásaira.

5. Bevételek

Számviteli politika:

Vevőszerezésekből származó bevételek

A Társaság 2018.01.01-től kezdődően az IFRS 15 standard követelményei alapján számolja el bevételeit, amely a standard hatályba lépésének napja, valamint a Társaság számára az első alkalmazás időpontjának napja. Az IFRS 15 „Vevői szerződésekből származó bevétel” standard felváltja az IAS 18 „Bevételek”, valamint IAS 11 „Beruházási szerződések” standard rendelkezéseit és a kapcsolódó értelmezéseket.

Az IFRS 15 standarddal összhangban bevételnek minősül minden jövedelem, amely a Társaság szokásos tevékenységéből származik. A vevő szerződésekből származó bevételek a standard ötlépéses modellje szerint kerülnek elszámolásra:

1. Szerződés beazonosítása
2. Teljesítési kötelek azonosítása
3. Ügyleti ár meghatározása
4. Ügyleti ár teljesítési kötelekhez allokálása
5. Árbevétel megjelenítése.

Az IFRS 15 alkalmazása legfőképpen az alábbi elszámolások módosítását eredményezik.

Felmentett repülések elszámolásaival kapcsolatos változás:

A korábbi években az Egyéb bevételek között megjelenített 'Felmentett repülések költségtérítései' 2018.01.01-től a 'Léginavigációs szolgáltatásból származó bevételek' között kerülnek bemutatásra, mert a Társaság által nyújtott léginavigációs szolgáltatás igénybe vevői a légtérhasználók függetlenül attól, hogy ezen szolgáltatások díját a meghatározott Minisztériumok térítik meg. Korábbi IFRS-ek alkalmazásával 286.012 ezer HUF került volna bemutatásra az Egyéb bevételek/ráfordítások soron, IFRS 15 alkalmazásával az összeg a Légiforgalmi irányítás árbevétele soron kerül bemutatásra. A Követelésként megjelenített összegek továbbra is az Egyéb forgóeszközök és az Egyéb hosszú lejáratú eszközök között kerülnek bemutatásra a 14.1 és 14.2 kiegészítő megjegyzésekben részletezett módon.

Vagyonkezelésbe vett ingatlanon végzett beruházások értékesítésével kapcsolatos változás:

A vagyonkezelésbe vett eszközökön végzett beruházásokat a Társaság jogszabályi előírások alapján értékesíti a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő részére, azok így válnak az állami vagyon részévé. Az ilyen módon elszámolt összeg az IFRS 15 alapján nem tartozik a Társaság szokásos tevékenységei közé, így nem minősül árbevételnek. 2018.01.01-től a vagyonkezelt eszközökön végzett beruházások értékesítésének összege a kapcsolódó ráfordításokkal nettó módon bemutattva az egyéb bevételek között kerül elszámolásra. Korábbi IFRS-ek alkalmazásával az Egyéb tevékenység árbevétele soron 250.563 ezer HUF, az Anyagjellegű ráfordítások soron szintén 250.563 ezer HUF került volna bemutatásra, IFRS 15 alkalmazásával nettó módon 0 ezer HUF kerül bemutatásra az Egyéb bevételek/ráfordítások soron.

Egyéb változások:

Amennyiben a szerződéskötéskor nem valószínű, hogy a Társaság be fogja szedni az ellenértéket, amelyre az áruk, vagy a szolgáltatások vevőknek való átadásáért jogosult, akkor nem számolható el bevétel. A Társaság rendelkezik olyan szolgáltatási szerződésekkel, melyek alapján a korábbi IFRS-ek alkalmazásával a Légiforgalmi irányítás árbevétele soron 3.773 ezer HUF, az Egyéb árbevétel soron 32.843 ezer HUF, az Egyéb bevételek/ráfordítások soron – 36.615 ezer HUF került volna bemutatásra. Az IFRS 15 alkalmazásával az árbevétel nem mutatható ki, ezáltal értékvesztés elszámolás sem történik.

A Társaság a standard által felkínált lehetőséggel összhangban nem módosítja a 2017. évi közzétett információkat; az IFRS 15 standard első alkalmazásának nincs olyan halmozott hatása, amelyet a 2018.01.01-i időpontban megjelenített nyitó Eredménytartalék tartalmazna.

A korábbi IFRS-ek alkalmazásához viszonyítva az IFRS 15 alkalmazásának a 2018.12.31-én végződő beszámolási időszak Átfogó Jövedelemkimutatására gyakorolt hatása az alábbi táblázatban található.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

adatok ezer HUF-ban

	IFRS 15 alkalmazásával 2018.12.31	Módosítások	Korábbi IFRS-ek alkalmazásával 2018.12.31
Légiforgalmi irányítás árbevétele	39 447 241	-282 239	39 165 002
Egyéb tevékenység árbevétele	200 685	283 405	484 090
Összes árbevétel	39 647 926	1 166	39 649 092
Személyi jellegű ráfordítások	17 958 520	0	17 958 520
Anyagjellegű ráfordítások	10 328 563	250 563	10 579 126
Értékcsökkenés, amortizáció és értékvesztés	4 415 415	0	4 415 415
Egyéb bevételek/ráfordítások (-)	-182 695	249 397	66 702
Működési költségek	32 885 193	1 166	32 886 359
ÜZLETI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	6 762 733	0	6 762 733
Nyereség pénzügyi tevékenységből	128 901	0	128 901
Részesedés közös vezetésű vállalkozások nyereségéből/veszteségéből	28 935	0	28 935
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	6 920 569	0	6 920 569
Eredményt terhelő adók	1 445 390	0	1 445 390
IDŐSZAK EREDMÉNYE	5 475 179	0	5 475 179
EGYÉB ÁTFOGÓ JÖVEDELEM	83 947	0	83 947
ÁTFOGÓ JÖVEDELEM ÖSSZESEN	5 559 126	0	5 559 126

Az IFRS 15 alkalmazása nem érinti a Társaság Mérlegét és Cash-Flow kimutatását. A Társaság Árbevételének összege az IFRS 15 szerinti Vevői szerződésekből származó bevételeket tartalmazza.

Léginavigációs szolgáltatásból származó bevételek:

A számlázott, illetve a megszolgált léginavigációs szolgáltatás árbevételét a Társaság a költségtervekben szereplő költségek és a tervezett éves forgalom alapján forintban meghatározott egységdíjakon számolja el, a tényleges fizető szolgáltatási egységeket figyelembe véve.

A szolgáltatási egységek száma függ a repülőgép súlyától, a mozgások darabszámától, illetve átrepülő forgalom irányítása esetén a távolsági faktortól.

A Társaság léginavigációs szolgáltatásainak három fő üzletága az átrepülő gépeknek nyújtott („en-route”) navigációs szolgáltatás a magyar magas légtérben, terminál navigációs szolgáltatások a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közelkörzetében („terminál”), illetve az átrepülő gépeknek nyújtott („en-route”) navigációs szolgáltatás a koszovói magas légtérben. A 2015. üzleti évtől mind a magyar légtér átrepülő forgalmának irányítása, mind a terminál irányítás a teljesítmény-tervezés keretein belül működik. 2015. üzleti évtől már csak a Koszovó feletti irányítás költségeinek elszámolása történik a teljes költségmegtérítéssel rendszeren belül.

Az en-route (magyar magas légtér) és terminál üzletágakban a teljesítmény tervezési rendszer keretein belül az egységdíjak meghatározására úgynevezett referencia periódusokat állapítottak meg (5 éves időtávval), amelyekre az adott referencia periódusban várható költségeken és forgalmon alapuló teljesítménytervet kell benyújtani. Az így készített terveket alkalmazza a Társaság az éves egységdíjak számításának alapjául, amely díjakon kerül az árbevétel meghatározásra. A teljesítményrendszer a

költség- és forgalmi kockázat egy részét a léginavigációs szolgáltatókra terheli. A forgalmi kockázatból, inflációs korrekcióból, nem kontrollálható költségekből adódó módosítások nincsenek azonnali hatással a Társaság árbevételére, mivel ezek a differenciák a légtérfelhasználók felé a későbbi repülési években kiterhelt egységdíjakban érvényesítendőek.

A terminál üzletágban a 391/2013 EU Rendelet alapján, tagállami bejelentés esetén, a 225.000 mozgásszám alatti repülőterek esetében (ilyen a Liszt Ferenc Repülőtér is) nem kötelező a forgalmi kockázat viselése, az továbbra is a légtérhasználóknál maradhat. Magyarország az erre vonatkozó bejelentést az Európai Bizottság felé megtette, így a 2015-ben kezdődött 5 éves referencia periódusban a terminál irányítás kapcsán a forgalmi kockázatot a Társaságnak nem kell viselnie.

A koszovó üzletágban, teljes költségmegtérítési rendszerben a megállapított egységdíjak a tervezett forgalmon és szolgáltatás ellátásához szükséges tervezett költségeken alapulnak. A forgalom tényleges alakulása, illetve a tényleges költségek nagysága a tervezettől eltérhetnek; az így keletkező különbözetelek egy kiigazító mechanizmuson keresztül kiegyenlítésre kerülnek. Fő szabály szerint az n. év alul- vagy felülfinanszírozása az n+2. év díjkalkulációja során kerül elszámolásra. A koszovói irányítás a közös Szerbia-Montenegró-KFOR „en route” díjszabási zóna keretein belül működik. A szolgáltatásnyújtás bevételeinek és költségeinek elszámolása a közös Szerbia-Montenegró-KFOR költségalapon keresztül történik, az EUROCONTROL útvonal-használati díjak fizetésre vonatkozó elveivel összhangban.

Áruk értékesítése:

Az áruk értékesítéséből származó bevétel elszámolására akkor kerül sor, amikor az áruk tulajdonlásával kapcsolatos lényeges kockázatok és hasznok a vevőre átszállnak, vagyis rendszerint az áruk átadásakor.

Az árbevétel szolgáltatás csoportonként:

adatok ezer HUF-ban		
	2018. december 31.	2017. december 31.
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - en route	32 263 637	31 599 488
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - terminal	6 330 560	5 683 291
Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból - Koszovó	1 051 960	1 441 392
Cash-flow fedezeti ügyletek árbevétel korrekciós hatása	-198 916	-76 237
Árbevétel légi navigációs szolgáltatásból összesen	39 447 241	38 647 934
Egyéb árbevétel export tevékenységből	109 796	258 131
Egyéb árbevétel belföldi értékesítésből	90 889	225 102
Egyéb árbevétel összesen	200 685	483 233
Árbevétel összesen	39 647 926	39 131 167

Árbevétel léginavigációs szolgáltatásból:

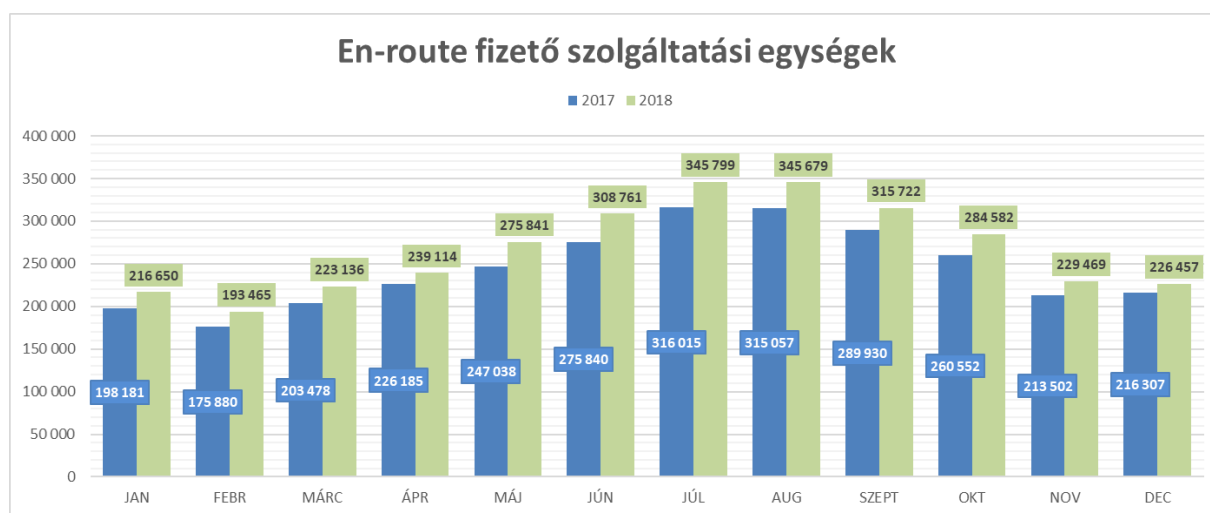
Az árbevétel 99,5%-a a Társaság fő tevékenységi körének számító léginavigációs szolgáltatás nyújtásából származott 2018-ban (2017-ben 98,8%).

A 2018. évi léginavigációs szolgáltatás nyújtásból származó árbevétel 81,8%-a a Magyarország feletti magas légtérben történő átrepülő (en route) forgalom irányításából származik (2017-ben 81,7%), 16,0%-a a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtéren történő terminál irányításból (2017-ben 14,7%), míg 2,7%-ban a Koszovó feletti magas légtér átrepülő forgalom irányításának köszönhető (2017-ben 3,7%).

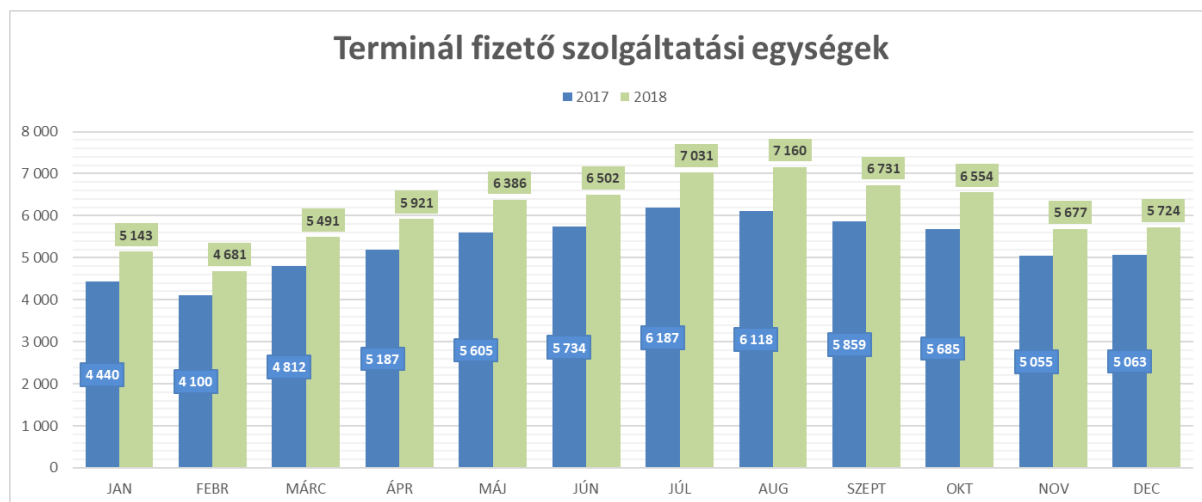
Az árbevétel értékét módosítja a bevételek devizás árfolyamkockázatának fedezetére kötött cash-flow fedezeti ügyletek árfolyamkülönbsége.

A léginavigációs szolgáltatások nyújtásából származó árbevételt a forgalom nagysága illetve az évente újrakalkulált számlázási egységdíjak befolyásolják. A forgalom mértékét azonban csak közvetetten alakítja a mozgásszám (légijárművek száma). A bevételeket közvetlenül alakító mutatószám, az ügynevezett szolgáltatási egység (service unit – SU), amelyet a repült távolság és a maximális felszálló tömeg határoz meg.

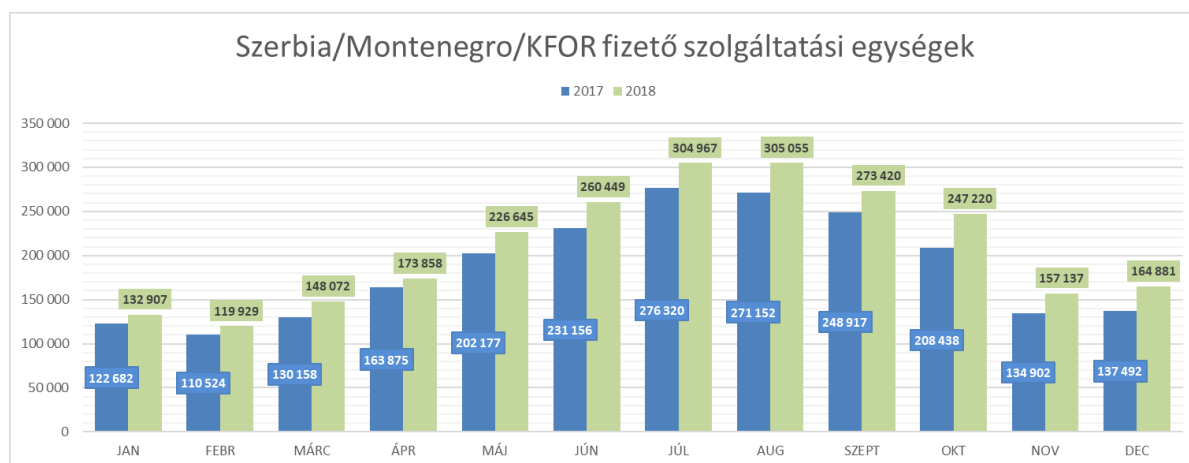
2018-ban az en route üzletágban 10,4%-os egységdíj csökkenés mellett a forgalomművekedés hatására az árbevétel közel 2%-kal növekedett 2017-hez viszonyítva. A 2018. évi árbevétel alapját képző fizető szolgáltatási egységek száma 9,1%-ot növekedett. A szolgáltatási egységek 2018. évi növekedése egyrészt az ukrán légiteret elkerülő többlet forgalomnak köszönhető, másrészt az Északnyugat - Délkelet irányú forgalom növekedésének, harmadrészt pedig a rendkívül dinamikus bővülő charter és fapados („low-cost”) forgalomnak. A két legjelentősebb en-route vevő 2018-ban az Emirates Airline és a Turkish Airlines volt.

2018. évben a terminál forgalomban a fizető szolgáltatási egységszámok jelentősen növekedtek, 14,4%-os többlet volt 2017-hez képest. A növekedés legjelentősebb okozója a fapados légitársaságok még mindig növekvő budapesti forgalma, ezek közül meghatározó volt a Wizzair balkáni járatnyitásainak a hatása. A két legjelentősebb vevő a terminál üzletágban a Wizzair és a Ryanair, közösen a terminál bevételek 38%-át adták. Emellett a 2018-as növekedésben meghatározó jelentőséggel bírtak a LOT új észak-amerikai járatai. A terminál üzletágban a 14,5%-os forgalmi növekedés, valamint az egységdíj 2,7%-os csökkenése együttesen azt eredményezte, hogy a kiszámlázott árbevétel 11,4%-kal magasabban alakult, mint az előző évben.

A Koszovó feletti magaslégtérben nyújtott szolgáltatás pénzügyi elszámolása a Szerbiával, illetve Montenegróval alkotott közös díjzóna alapján történik. Emiatt a koszovói üzletág esetében, a szolgáltatási egységszámok elemzése során a teljes díjzóna forgalmát kell vizsgálni. A teljes díjzóna fizető szolgáltatási egységben kifejezett forgalma minden hónapban növekedést mutatott – éves szinten 12,4% a növekedés a bázishoz képest. A növekedés oka a magyar légtérhez hasonlóan, részben a lezárt ukrán légtérrel elkerülő forgalom, részben pedig a fapados és charter légitársaságok egyre növekvő forgalma. Azonban, mivel Szerbia-Montenegró-KFOR közös díjzóna teljes költségmegtérítéssel rendszer keretein belül működik, így a bevételek allokálása a költségalap résztvevőikhez a költségek arányában történik. Ennek köszönhetően a 2018-as koszovói árbevétel 27%-os csökkenést mutatott 2017-hez képest.

Lezárt cash flow fedezeti ügyletek árbevétel módosító hatása:

A Társaság devizában denominált, léginavigációs szolgáltatás nyújtásából származó árbevételének nagy része cash flow fedezeti ügyletekkel fedezett. A devizában történő cash flow fedezésére használt deviza fedezeti ügyletek tőkében elszámolt valós értékének hatékony részét az ügyletek zárásakor a Társaság az árbevételben számolja el a fedezett vevőkön keletkező árfolyam-nyereségekkel/veszteségekkel együtt.

Az árbevételben kimutatott, tőkéből átvezetett valósértékkülönbözlet 2018-ban 198.916 ezer HUF veszteség, amelyből lezárt ügyleteken keletkezett veszteség 273.218 ezer HUF, a vevő követelésen keletkező árfolyam különbözetből eredő nyereség 74.302 ezer HUF. 2017-ben 76.237 ezer HUF veszteség, amelyből lezárt ügyleteken keletkezett veszteség 84.374 ezer HUF, a vevő követelésen keletkező árfolyam különbözetből eredő nyereség 8.137 ezer HUF volt.

Tovább információt a cash-flow fedezeti ügyletekről a 14.6-os kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

A Társaságnak nincs megszűnő tevékenysége, minden árbevétel folytatódó tevékenységből származik.

6. Működési költség

Számviteli politika:

Amennyiben külön standard nem szabályozza, a működési költségek adott időpontban vagy adott időszak alatt kerülnek elszámolásra. Ha egy adott tranzakció egy konkrét IFRS hatáskörébe tartozik, akkor annak a standardnak megfelelően kerül számviteli elszámolásra.

Az alábbiakban a működési költségek fajtánként kerülnek bemutatásra.

6.1. Személyi jellegű ráfordítások összetétele

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Bérek és fizetések	13 374 941	12 900 750
Bérfelrakások	2 981 797	3 156 971
Egyéb személyi jellegű költségek	1 040 401	1 189 722
Tárgyévi ráfordítások nyugdíjprogramból és egyéb hosszú távú munkavállalói hozzájárulásból*	561 381	-197 978
Személyi jellegű ráfordítások összesen	17 958 520	17 049 465

* További információt a 16-os kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

A HungaroControl alkalmazotti létszáma – záró értékek:

	2018. december 31.	2017. december 31.
Légiforgalmi szolgáltatás nyújtásban közvetlenül részt vevő területek	331	318
Navigációs és kommunikációs, valamint radar területek	38	57
Meteorológiai szolgáltató terület	22	24
Műszaki fejlesztési területek	102	92
Támogató területek*	264	252
Munkavállalói záró létszám	757	743

* Támogató területek: az IT, a jogi, gazdasági, védelmi és biztonsági, üzletfejlesztési, compliance és belső ellenőrzés területek.

A Társaság átlagos alkalmazotti létszáma 2018-ban 721,7 fő volt (2017-ben: 735,6 fő).

6.2. Anyagjellegű ráfordítások összetétele

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Villamosenergia díja	242 543	226 983
Egyéb anyagok	125 850	166 632
Anyagköltség	368 393	393 615
Vagyonkezelt eszközök bérleti díja*	1 630 478	1 585 747
Eurocontrol hozzájárulás	1 347 040	1 245 659
Felelősségbiztosítások	854 473	955 576
Szoftver éves rendszeres és alkalmi frissítés, karbantartás	755 253	656 386
Belföldi képzés, továbbképzés költségei	751 351	719 627
Egyéb költségek	717 927	616 803
Hatósági díjak	609 395	611 780
On-line szolgáltatás, adatátvitel	526 666	493 796
Meteorológiai szolgáltatás költségei	473 069	461 291
Javítás, karbantartás	430 056	419 631
Szakértői, pályázati díj, üzletviteli tanácsadás	400 588	449 223
Hirdetés, reklám, propaganda, marketing költségek	377 646	459 183
Munka- Tűz és Vagyonvédelmi, valamint őrző-védő szolgáltatás	317 232	382 376
Külföldi utazás kiküldetés	289 175	266 579
Ingatlanok, bérleti díjai, kölcsönzési díjai	208 225	167 932
Tárgyi eszközök bérleti díjai, kölcsönzési díjai	141 501	92 642
Szennyvíz-, hulladékkezelés	105 838	106 392
Nem tárgyi eszközt érintő kölcsönzési díjak	24 257	25 464
Igénybevett és egyéb szolgáltatások	9 960 170	9 716 087
Anyagjellegű ráfordítások összesen	10 328 563	10 109 702

* 2007 szeptemberében a Társaság az állami vagyon kezeléséért felelős hatósággal (Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. Jogelődje) vagyonkezelési megállapodást kötött. A megállapodás értelmében a Társaság vagyonkezelési jogot szerzett állami tulajdonban lévő földterületek, épületek berendezések valamint azok kapcsolódó vagyoni értékű jogai felett. A Társaság az állami tulajdonban álló ingatlanokra vonatkozó vagyonkezelési szerződést operatív lízingként kezeli. A lízing díj az eszközérték alapján kerül meghatározásra. A szerződés 6 hónapos felmondási idővel felmondható.

Bérleti díjakra, lízingekre vonatkozó számviteli politika:

Annak megállapítása, hogy egy szerződés - annak kezdetén - lízing, illetve lízing elemet tartalmaz, attól függ, hogy a megállapodás teljesítése egy meghatározott eszköz használatához kötött-e, illetve sor kerül-e az eszköz használati jogának átengedésére.

A Társaság, mint lízingbe vevő:

A pénzügyi lízingeket, ahol a Társaság a tulajdonjoggal járó összes előnyt és kockázatot viseli, az eszköz piaci értékén, vagy ha az alacsonyabb, a jövőbeni minimum lízingkifizetések becsült jelenértékén aktiváljuk. A lízingdíjfizetések megbontásra kerülnek a kötelezettségek csökkenése és a pénzügyi ráfordítások között úgy, hogy állandó nagyságú kamatláb jusson a pénzügyi lízingkötelezettségre.

2018 és 2017 során a Társaság nem rendelkezett pénzügyi lízing megállapodásokkal.

Az operatív lízingekkel kapcsolatos költségeket a lízingidőszak alatt lineárisan, költségként számoljuk el az eredménykimutatásban.

A Magyar Állam a HungaroControlt annak alapításakor léginavigációs szolgáltatások nyújtására jelölte ki. Ehhez a tevékenységhez az állam földterületeket és épületeket adott át a Társaságnak vagyonkezelési megállapodás keretében. Ez a megállapodás a lízing standard hatálya alá esik, a Társaság operatív lízingként kezeli.

A Társaság, mint lízingbe adó:

Operatív lízing esetében a Társaság nem ad át az eszközzel kapcsolatos minden tulajdonjoggal járó előnyt és kockázatot. Azon kezdeti közvetett költségek, amelyek az operatív lízing megállapodás megkötése során merülnek fel, az operatív lízingbe adott eszköz könyv szerinti értékét növelik és a lízing futamideje alatt kerülnek elszámolásra ugyanolyan módon, mint a bérleti díj bevételek.

2018 és 2017 során a Társaság nem rendelkezett pénzügyi lízing megállapodásokkal.

A fel-nem-mondható lízing megállapodásokból eredően a Társaság év végén az alábbi minimális, a lízing futamidejére kalkulált lízingfizetési kötelezettségekkel rendelkezett:

adatok ezer HUF-ban		
	2018. december 31.	2017. december 31.
Éven belül	230 378	230 074
1-5 év között	264 507	392 833
5 éven túl	-	22 213
Összesen	494 885	645 120

A bemutatott megállapodások ingatlan bérleti díjakat (radar-terület, irányító torony bérleti díja; parkoló bérleti díjak és iroda bérleti díjak), valamint autó flotta bérleti díjat tartalmaznak.

7. Egyéb bevételek és ráfordítások

Számviteli politika:

Állami támogatások:

Az állami támogatások valós értéken kerülnek elszámolásra, ha megfelelően bizonyított, hogy a Társaság megkapja a támogatást, és valamennyi kapcsolódó követelménynek megfelel. A **működési célú**, költségek ellentételezésére kapott állami támogatást azon időszakokra kell szisztematikusan elszámolni, amelyekben azok a költségek merültek fel, amelyeket kompenzálni hivatott. A **fejlesztési célú**, eszközökhöz kapcsolódó állami támogatást a Társaság a bruttó elszámolás módszerét alkalmazva halasztott bevételként mutatja ki, és az eszköz élettartama alatt az értékcsökkenési leírással arányos részletekben oldja fel és számolja el bevételként.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

Egyéb bevételek és ráfordítások

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Kapott támogatások	321 982	345 968
Egyéb elszámolt bevétel-tételek	289 091	219 694
Költségtérítéshez kapcsolódó támogatások	130 044	121 182
Késedelmes fizetések kamata és egyéb díjai	44 598	18 624
Felmentett repülések költségtérítése	0	336 386
Követelések visszaírt értékvesztése	0	25 384
Egyéb bevételek összesen	785 715	1 067 238
Adott támogatások, szponzoráció	383 964	242 607
Minisztériumok elszámolt költségtérítése	258 699	366 850
Követelések elszámolt értékvesztése*	245 459	458 489
Egyéb elszámolt ráfordítások	44 683	4 719
Építményadó	35 605	35 605
Egyéb ráfordítások összesen	968 410	1 108 270
Összesen bevétel /(ráfordítás)	-182 695	-41 032

* A követelésekre elszámolt értékvesztés egyenlegéből a vevő követelésekre elszámolt értékvesztést (98.963 ezer HUF) a 14.2-es megjegyzés, a vagyongazdálkodási szerződésből származó követelés értékvesztését (146.496 ezer HUF) pedig a 17-es megjegyzés mutatja be.

A Társaság rendelkezik mind fejlesztési célú, eszközbeszerzésekre kapott támogatásokkal, mind működési célú, költségek ellentételezésére kapott támogatásokkal. Működési célú támogatások nyújtására jellemzően a SESAR (Single European Sky ATM Research) program keretében megvalósított tevékenységek esetében kerül sor. A támogatásokkal kapcsolatban bővebb információ a www.hungarocontrol.hu oldalon található.

Az alábbi táblázat a még le nem zárt támogatásokkal kapcsolatos, mérlegben megjelenő egyenlegeket tartalmazza. A már felmerült költségek erejéig a támogatások az eredménykimutatásban elszámolásra kerülnek, mivel a Társaság úgy ítéli meg, hogy a jövőben is teljesíteni tudja a kapcsolódó kötelezettségeket és a támogatást meg fogja kapni. Ezen bevételek egyrészt a kapott előfinanszírozás terhére, másrészt egyéb rövid lejáratú követelésként kerülnek a mérlegben elszámolásra.

adatok ezer HUF-ban

	2018. év	2017. év
Egyéb követelésként elhatárolt bevétel egyenlege	60 389	47 304
Előfinanszírozásként kapott támogatás egyenlege (kötelezettség)	466 094	413 521

Az alábbi táblázat a fejlesztési célú, eszközbeszerzésekre kapott támogatások mérlegben megjelenő egyenlegeit, az azokban bekövetkező mozgásokat, valamint az egyes üzleti években azok bevételként elszámolt részét foglalja össze:

adatok ezer HUF-ban

	2018. év	2017. év
Egyenlegek január 1-én	1 521 160	1 712 158
Tárgyévben kapott támogatások elszámolt összege	0	154 970
Halasztott bevételek feloldása	-321 982	-345 968
Egyenlegek december 31-én	1 199 178	1 521 160

Az IFRS 9 „Pénzügyi Instrumentumok” standard valamint az IFRS 15 ”Vevői szerződésekből származó bevétel” standard 2018.01.01-i hatályba lépése az alábbi elszámolások változását eredményezi az Egyéb bevételek és ráfordításokkal kapcsolatban.

Felmentett repülések bemutatása:

A léginavigációs díjfizetés alól felmentett repülésekből származó tételek, állami szervek által megtérítendő díjak az IFRS 15 standard alkalmazása alapján 2018.01.01-től az Egyéb bevételek helyett a Légitforgalmi irányítás árbevétele között kerülnek bemutatásra az 5. pontban bemutatott módon.

Az IFRS 9 standard hatályba lépésével 2018.01.01-től változik az Értékvesztés elszámolásának módja, amely a 14-es pontban részletezett módon kerül bemutatásra.

8. Pénzügyi eredmény

Számviteli politika:

Kamatbevétel:

A bevétel elszámolására a kamat keletkezésekor kerül sor (az effektív kamatláb módszerével). A kamatbevétel az eredménykimutatásban a pénzügyi eredményben szerepel.

A pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatos számviteli politikákat 14-es megjegyzés alatt mutatjuk be.

Pénzügyi eredmény	adatok ezer HUF-ban	
	2018. december 31. (+) nyereség (-) veszteség	2017. december 31. (+) nyereség (-) veszteség
Lekötött betéteken és állampapírokon realizált kamat és árfolyamkülönbözet	169 852	216 050
Devizás tételek év végi ártérítésének eredménye	-37 411	-16 468
Cash-flow fedezeti ügyleteken realizált swap-pontok*	27 111	31 237
Cash-flow fedezeti ügyletek nem hatékony része*	9 548	27 596
Diszkont lebontása - hosszú távú munkavállalói kötelezettségek**	5	-4 535
Diszkont lebontása - egyéb	258	1 849
Realizált árfolyam különbségek	-52 575	-28 152
Egyéb tételek	12 113	-7 892
Pénzügyi tevékenység eredménye	128 901	219 685

* A cash-flow fedezeti ügyleteket a 14.6-os megjegyzés alatt mutatjuk be.

**A hosszú távú munkavállalói kötelezettségeket a 16-os megjegyzés alatt mutatjuk be.

9. Befektetések közös vezetésű vállalkozásokban

Számviteli politika:

A Társaság a közös vezetésű vállalatokban lévő érdekeltségeit a tőkemódszer alkalmazásával értékeli. A tőkemódszer alapján a közös vezetésű vállalkozásokban meglévő befektetés a közös vezetésű vállalkozás nettó eszközértékének megszerzést követő, Társaságra jutó változásával növelt bekerülési értéken kerül kimutatásra. A közös vezetésű vállalkozásokban levő befektetések értékvesztésre utaló objektív

HUNGAROCNTR
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

bizonyítékok beazonosítása céljából felülvizsgálatra kerülnek. Amennyiben van ilyen bizonyíték, meghatározásra kerül a befektetés realizálható értéke és az elszámolandó értékvesztés. A korábbi években elszámolt veszteségek okának mérlegelése alapján kerül meghatározásra, hogy azok visszafordításra kerülhetnek-e.

A beszámoló a HungaroControl és közös vezetésű vállalatainak, az Entry Point Central Kft-nek (EPC Kft.) és a FAB CE Aviation Services Ltd-nek (FAB CE Ltd.) tőke módszerrel számított adatait tartalmazza.

Az EPC Kft. légiforgalmi irányítói képzési feladatok ellátására jött létre. Az EPC Kft. Magyarországon bejegyzett társaság, könyveit Magyar Forintban vezeti. Az EPC Kft-t a svéd Entry Point North AB és a HungaroControl Zrt. közösen irányítják, a jegyzett tőkének pedig 51%, illetve 49%-val rendelkeznek. A főbb, irányítást befolyásoló politikák meghozatalához a tagok egyhangú döntése szükséges. Kivételt képez az ügyvezető igazgató megválasztása, ahol a HungaroControlnak elsőbbségi joga van. Mindezek alapján így az EPC Kft. közös vezetésű vállalként került besorolásra és éves beszámolója tőke módszerrel kerül bemutatásra. Az alábbi tábla az EPC Kft. adatait mutatja be:

Közös vezetésű vállalat	Alapítás dátuma	Jegyzett tőke (ezer HUF)	Tulajdonosi hányad
Entry Point Central Kft.	2011. május 26.	3 000	HungaroControl 49%

A FAB CE Aviation Ltd-t a Közép-európai Funkcionális Légtérblokk (FAB CE) tagjai, az osztrák, cseh, horvát, magyar, szlovák és szlovén ANSP-k közös részvétellel alapították. A Társaság a FAB CE Program végrehajtásának támogatásáért és a régió közös légiközlekedési projektjeinek menedzseléséért felelős. A Társaságot a tagok közösen irányítják. Szlovéniában bejegyzett társaság, könyveit EUR-ban vezeti az IFRS-ek szerint. Az alábbi tábla a FAB CE Aviation Services Ltd. adatait mutatja be:

Közös vezetésű vállalat	Alapítás dátuma	Jegyzett tőke (EUR-ban)	Tulajdonosi hányad
FAB CE Aviation Services Ltd.	2014. október 17.	36 000	HungaroControl 16,67%

Az év végi egyenlegek alakulása a következő:

adatok ezer HUF-ban			
	EPC Kft.	FAB CE Ltd.	Összesen
Érték 2017. január 1.	89 659	1 534	91 193
2017. évi eredményből való részesedés	25 372	9	25 381
Egyéb korrekció	0	-5	-5
Érték 2017. december 31.	115 031	1 538	116 569
2018. évi eredményből való részesedés	28 944	-9	28 935
Egyéb korrekció	0	68	68
Érték 2018. december 31.	143 975	1 597	145 572

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

Az EPC Kft. eszközei, forrásai, illetve bevételei, ráfordításai, valamint a Társaság ezen tételekből való részesedése 2018. december 31-én, illetve 2017. december 31-én az alábbiak szerint alakultak:

EPC Kft. mérlege:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Befektetett eszközök	5 665	6 064
Forgóeszközök	350 718	283 116
Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0
Rövid lejáratú kötelezettségek	62 557	54 424
Tőke	293 826	234 756

EPC Kft. árbevétele és profitja:

adatok ezer HUF-ban

	2018. év	2017. év
Értékesítés árbevétele	729 542	706 755
Operatív költségek	668 725	651 923
Pénzügyi eredmény	4 095	2 137
Adózás előtti eredmény	64 912	56 969
Adófizetési kötelezettség	5 842	5 190
Tárgyévi eredmény	59 070	51 779

A Társaság részesedése az EPC Kft. eredményéből:

adatok ezer HUF-ban

EPC Kft.	
Előző évek eredménye	221 756
2018. évi eredmény	59 070
Kumulált eredmény összesen	280 826
Részesedés a realizált profitból (49%)	137 605
Részesedésre elszámolt értékvesztés	0
Részesedés a kumulált eredményből	137 605
Részesedés bekerülési értéke	6 370
Befektetés értéke a beszámolási időszak végén	143 975

A befektetés bekerülési értéke szerzéskor 6.370 ezer HUF volt – ami a Társaság fenti kumulált eredményből való részesedésével együtt 143.975 ezer HUF befektetési értéket eredményezett 2018 végén (2017-ben 115.031 ezer HUF). A 2018-as pénzügyi évben, az eredménykimutatás Részesedés a közös vezetőségű vállalkozások nyereségéből/veszteségéből során kimutatott nyereség 28.944 ezer HUF (2017-ben 25.372 ezer HUF), az EPC Kft. részesedés tekintetében.

Az EPC Kft.-nek nem voltak függő kötelezettségei, illetve befektetési kötelezettségvállalásai a bemutatott beszámolási időszakok egyikének fordulónapján sem.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A Társaság másik közös vezetésű vállalata, a FAB CE Aviation Services Ltd, amelynek teljes jegyzett tőkéje 36.000 EUR.

FAB CE Aviation Services Ltd. mérlege:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Befektetett eszközök	300	133
Forgóeszközök	136 477	99 578
Rövid lejáratú kötelezettségek	107 944	71 841
Tőke	28 833	27 870

FAB CE Aviation Services Ltd. árbevétele és profitja:

adatok ezer HUF-ban

	2018. év	2017. év
Értékesítés árbevétele	287 229	485 186
Egyéb bevétel	1	413
Operatív költségek	287 234	485 427
Pénzügyi eredmény	5	-16
Adózás előtti eredmény	1	156
Adófizetési kötelezettség	59	0
Tárgyévi eredmény	-58	156

A Társaság részesedése a FAB CE Aviation Services Ltd. eredményéből:

adatok ezer HUF-ban

FAB CE Aviation Services Ltd.	
Előző évek eredménye	-1 832
2018. évi eredmény	-58
Kumulált eredmény összesen	-1 890
Részesedés a realizált profitból (16,67%)	-315
Részesedésre elszámolt értékvesztés	0
Részesedés a kumulált eredményből	-315
Részesedés bekerülési értéke	1 835
Átértékelés hatása	77
Befektetés értéke a beszámolási időszak végén	1 597

10. Adózás

Számviteli politika:

A Társaság a következő adókat sorolja a társasági jövedelemadó kategóriába: társasági adó, helyi iparüzési adó és innovációs járulék.

A társasági adó és innovációs járulék a magyar központi adóhivatalnak fizetendő, a helyi iparüzési adót a helyi önkormányzatoknak kell megfizetni. A társasági adó alapja az adózó társaság számviteli nyereségének adóalap-csökkentő és adóalap-növelő tételeivel korrigált adózás előtti eredménye. A helyi iparüzési adó és innovációs járulék alapja az adózó társaság nettó árbevétele, csökkentve az anyagköltséggel, eladott áruk beszerzési értékével és közvetített szolgáltatások költségével.

A Társaság a halasztott adót a „kötelezettség módszer” alkalmazva az eszközök és kötelezettségek beszámolóban szereplő könyv szerinti értéke és a társasági adózás céljából megállapított értéke között fennálló átmeneti különbségekre képezi. Halasztott adót nem számol el abban az esetben, ha egy eszközt vagy kötelezettséget először ismer el a könyvekben egy olyan - nem akvizíciós - tranzakció keretében, amely nincs hatással sem a számviteli, sem az adózandó eredményre.

A Társaság a halasztott adó összegét olyan, a mérlegfordulónapon hatályos adókulcsok alkalmazásával számítja, amelyek várhatóan érvényesek lesznek a halasztott adókövetelés érvényesítése, illetve a halasztott adókötelezettség rendezése időpontjában.

A Társaság a halasztott és effektív adót az eredménykimutatással szemben számolja el, kivéve, ha közvetlenül a tőkében elszámolandó tételekhez kapcsolódnak; ebben az esetben az adótétel is ott kerül elszámolásra.

Halasztott adókövetelés elszámolására olyan mértékben kerül sor, amilyen mértékben valószínűsíthető, hogy a jövőben lesz olyan adóköteles nyereség (vagy visszaforduló halasztott adókötelezettség), amellyel szemben a halasztott adókövetelés érvényesíthető. A halasztott adókövetelés értéke minden év végén felülvizsgálatra kerül, és azon mértékig kerül csökkentésre, melyen az eszköz megtérülése várható.

A Társaság halasztott adót számol el a közös vezetésű vállalatban levő részesedés „átmeneti különbségeire” is. Kivételt képeznek azok az esetek, amikor a Társaság kontrollálja az átmeneti különbségek visszafordulásának idejét, és nem várható az átmeneti különbség visszafordulása belátható időn belül.

A halasztott adó eszközök és kötelezettségek nettósítására akkor kerül sor, ha jogilag megengedett az adókövetelések adókötelezettségekkel szembeni ellentételezése, valamint a követelések és kötelezettségek ugyanazon adóhatóság által meghatározott jövedelemadóhoz kapcsolódnak, és a Társaság nettó értéken kívánja rendezni adókövetelését és adókötelezettségét.

Jelentős számviteli becslések:

Komplex adószabályozások, adójogszabály változások értelmezésével, illetve jövőbeni adóköteles nyereségek időzítésével és összegével kapcsolatban létezhetnek bizonytalanságok. Az ilyen feltételezésekkel kapcsolatos jövőbeni változások a már elszámolt adózásból származó bevételek és ráfordítások jövőbeni módosítását tehetik szükségessé.

Követelések és kötelezettségek jövedelemadóból:

Az egyes adónemeken az év végén fennálló követelések vagy kötelezettségek a következők szerint alakultak:

adatok ezer HUF-ban		
	2018. december 31.	2017. december 31.
Társasági adó	21 208	0
Helyi iparűzési adó	4 671	0
Innovációs hozzájárulás	104	0
Követelés jövedelem adókból összesen	25 983	0
Társasági adó	0	5 404
Helyi iparűzési adó	0	252
Innovációs hozzájárulás	0	72
Kötelezettség jövedelem adókból összesen	0	5 728

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

Adóráfordítás:

A tárgyévi és halasztott adóráfordítások az alábbi egyenlegeket eredményezték:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Tényleges adó	1 585 633	1 672 965
Előző évekkel kapcsolatos módosítások	4 231	5 005
Halasztott adó	-144 474	-152 796
Nyereségadó ráfordítás összesen	1 445 390	1 525 174

A nyereségadó effektív mértéke a törvényileg előírt nyereségadó mértékétől a következő tételek miatt tért el:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Adózás előtti eredmény	6 920 569	8 142 151
Eredményre jutó, standard rátával számított adó (9%)	622 851	732 794
Egyéb nyereségadók hatása társasági adó hatással korrigálva	828 637	814 376
Nyereségadók összesen	1 451 488	1 547 170
Eltérő tényleges átlagos adókulcsok használatának hatása	-12 369	-7 842
Meg nem forduló eltérések	-3 224	-8 164
Magyar adójogszabályok változásának hatása	0	0
Előző évek módosításainak adóhatása	4 231	5 005
Egyéb adóhatás	5 264	-10 995
Nyereségadó költség effektív adórátával	1 445 390	1 525 174
Effektív adókulcs	21%	19%

Az effektív adókulcs alakulását jelentősen befolyásolja a - bruttó fedezet alapján számított - helyi iparüzési adó és az innovációs járulék ráfordítás.

Halasztott adó követelés és kötelezettség:

A Társaság által elszámolt főbb halasztott adó követelések és kötelezettségek, illetve azok mozgásai a jelen, illetve ezt megelőző beszámolási időszakokban a következők:

adatok ezer HUF-ban

Adószabályok és IFRS szerinti számviteli kezelés különbségéből adódó különbségek	Egyenleg 2018. december 31.	Bevétel/ (ráfordítás) tőkével szemben	Bevétel/ (ráfordítás) eredmény- kimutatással szemben	Egyenleg 2017. december 31.
Adó szabályok szerinti gyorsabb értékcsökkenési leírás	-333 941	0	79 370	-413 311
Értékpapírok értékelési különbözete	-145	782	-76	-851
Adóalapban nem szereplő céltartalékok	401 181	2 158	64 433	334 590
Adóalapban nem szereplő értékvesztések	45 424	0	4 864	40 560
Diszkontálásból eredő eltérések a könyv szerinti és adóalapban szereplő eszközértékek között	237	0	200	37
Befejezetlen beruházások között szereplő eszközök értékelési különbözete	4 425	0	0	4 425
Visszapótlási kötelezettség vagyonekeztelt eszközökön	143 045	0	5 347	137 698
Bevételként kimutatott állami támogatások, melyek a következő pénzügyi években kerülnek az adóalapban kimutatásra	-28 375	0	-9 664	-18 711
Halasztott adókötelezettségek (-)/ adókövetelések (+) összesen	231 851	2 940	144 474	84 437
Adószabályok és IFRS szerinti számviteli kezelés különbségéből adódó különbségek	Egyenleg 2017. december 31.	Bevétel/ (ráfordítás) tőkével szemben	Bevétel/ (ráfordítás) eredmény- kimutatással szemben	Egyenleg 2016. december 31.
Adó szabályok szerinti gyorsabb értékcsökkenési leírás	-413 311	0	83 725	-497 036
Értékesíthető pénzügyi eszközök értékelési különbözete	-851	1 328	88	-2 267
Adóalapban nem szereplő céltartalékok	334 590	0	20 721	313 869
Adóalapban nem szereplő értékvesztések behajthatatlan vevőkövetelésekből	40 560	0	33 774	6 786
Diszkontálásból eredő eltérések a könyv szerinti és adóalapban szereplő eszközértékek között	37	0	-129	166
Befejezetlen beruházások között szereplő eszközök értékelési különbözete	4 425	0	232	4 193
Visszapótlási kötelezettség vagyonekeztelt eszközökön	137 698	0	19 236	118 462
Bevételként kimutatott állami támogatások, melyek a következő pénzügyi években kerülnek az adóalapban kimutatásra	-18 711	0	-4 851	-13 860
Halasztott adókötelezettségek (-)/ adókövetelések (+) összesen	84 437	1 328	152 796	-69 687

A halasztott adókövetelések és kötelezettségek egymással szemben kerültek elszámolásra, mivel a Társaságnak jogilag lehetősége van adóköveteléseit és adókötelezettségeit egymással szembeni ellentételezéssel rendezni, illetve ugyanazon adóhatóság (NAV) által meghatározott, ugyanazon Társaság jövedelemadójához kapcsolódnak.

A fizetendő társasági adó mértéke Magyarországon 9%. A halasztott adó számításához használt társasági adó mérték a következő évek becsült adóalapja és adófizetési kötelezettsége alapján került meghatározásra.

A helyi iparűzési adó és innovációs járulék elismert költségként jelentkeznek a társasági adóalap szempontjából. Nem keletkeztek átmeneti különbségek ezen adók kapcsán, így nincsen hatásuk a meghatározott halasztott adó egyenlegekre, illetve a halasztott adó rátákra. A helyi iparűzési adó kulcsa az adóalapra vetítve (bruttó nyereség) 2% , míg az innovációs járulék ugyanarra az adóalapra vetítve 0,3% mértékű.

A halasztott adók 2018-ra és 2017-re 9%-os jövedelemadó rátával kerültek meghatározásra.

A fenti egyenlegből 4.425 ezer HUF halasztott adó követelés visszafordulása egy éven belül, 227.426 ezer HUF halasztott adó követelés visszafordulása 5 éven belül várható.

A Társaság egyik bemutatott évben sem rendelkezett elhatárolt adóvesztéssel.

11. Immateriális javak

Számviteli politika:

A Társaság az immateriális javakat megszerzéskor bekerülési értéken mutatja be. Az immateriális javakat bekerülési értéken, a halmozott értékcsökkenés és az esetleges halmozott értékvesztés levonásával tartja nyilván. Az immateriális javak értékcsökkenése lineáris módszerrel kerül megállapításra.

Jelentős számviteli becslések:

A leírási időszak és a leírási módszer felülvizsgálatára évente, a pénzügyi év végén kerül sor.

Az értékcsökkenés jellemző szabályai a következők:

Eszköz típusa	Amortizáció
Főtevékenységhez kapcsolódó licenszek	16,67% - 20%
Egyéb tevékenységhez kapcsolódó licenszek	33%
Főtevékenységhez kapcsolódó szoftverek	20%
Egyéb tevékenységhez kapcsolódó szoftverek	33%

Amennyiben arra utaló jelek merülnek fel, hogy a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerülhet, a az immateriális javak értékvesztése felülvizsgálatra kerül. Amennyiben a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerül, a különbözetet értékvesztésként kell az eredmény terhére elszámolni. Amennyiben egy elszámolt értékvesztés visszairásra kerül, az eszköz könyv szerinti értéke (pénztermelő egységek) kerül növelésre, de csak olyan mértékig, hogy az eszköz könyv szerinti értéke ne haladja meg az eszköz értékcsökkenéssel csökkentett azon könyv szerinti értékét, ami akkor lett volna, ha az értékvesztés elszámolására nem kerül sor.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A következő táblázat az immateriális javak egyenlegében bekövetkezett változásokat mutatja:

adatok ezer HUF-ban

	Vagyoni értékű jogok	Szellemi termékek	Befejezetlen beruházások	Immateriális javak összesen
Nettó érték 2017. január 1.	7 451 186	54 502	124 137	7 629 825
Bruttó érték:				
2017. január 1.	24 051 255	310 002	124 137	24 485 394
Tárgyevi beruházási növekmények	0	0	2 800 951	2 800 951
Beruházások aktiválása	461 258	421	-461 679	0
Kivezetések	-542	-3 149	-29 850	-33 541
Bruttó érték 2017. december 31.	24 511 971	307 274	2 433 559	27 252 804
Halmazott értékcsökkenés:				
2017. január 1.	16 600 069	255 500	0	16 855 569
Növekmények	2 077 658	18 323	0	2 095 981
Kivezetések	-542	-3 149	0	-3 691
Halmazott értékcsökkenés 2017. december 31.	18 677 185	270 674	0	18 947 859
Nettó érték 2017. december 31.	5 834 786	36 600	2 433 559	8 304 945
Bruttó érték:				
2018. január 1.	24 511 971	307 274	2 433 559	27 252 804
Tárgyevi beruházási növekmények	0	0	2 094 359	2 094 359
Beruházások aktiválása	725 034	5 806	-730 840	0
Kivezetések	-1 301	-832	-100 324	-102 457
Bruttó érték 2018. december 31.	25 235 704	312 248	3 696 754	29 244 706
Halmazott értékcsökkenés:				
2018. január 1.	18 677 185	270 674	0	18 947 859
Terv szerinti értékcsökkenési leírás növekmény	2 163 267	18 501	0	2 181 768
Értékvesztés növekmény	0	0	100 324	100 324
Kivezetett halmazott terv szerinti értékcsökkenési leírás	-1 301	-832	0	-2 133
Kivezetett halmazott értékvesztés	0	0	-100 324	-100 324
Halmazott értékcsökkenés 2018. december 31.	20 839 151	288 343	0	21 127 494
Nettó érték 2018. december 31.	4 396 553	23 905	3 696 754	8 117 212

A fenti eszközök jelzálog- és tehermentesek. A Társaság évente felülvizsgálja az immateriális javak könyv szerinti értékét.

12. Tárgyi eszközök

Számviteli politika:

Az ingatlanok, gépek és berendezések a halmazott értékcsökkenéssel és értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken kerülnek kimutatásra. A bekerülési érték az eszköz árán túlmenően az import vámokat, vissza nem igényelhető adókat és az eszköz üzembe helyezéséhez közvetlenül kapcsolódó költségeket, például hitelfelvételi költségeket tartalmazza. A költségekre vonatkozó becslések változása módosítja a tárgyi eszközök könyv szerinti értékét. Az üzembe helyezést követően felmerülő költségek, mint a karbantartás vagy javítás, általában az eredmény terhére kerülnek elszámolásra felmerülésükkor egy időben.

Az értékcsökkenés elszámolása lineáris módon történik az eszköz becsült hasznos élettartama során.

Jelentős számviteli becslések:

Az eszközök hasznos élettartamának meghatározása a hasonló eszközökkel kapcsolatos tapasztalat és az elvárt technológiai fejlődésen alapszik.

A leírási időszak és a leírási módszer felülvizsgálatára évente, a pénzügyi év végén kerül sor.

Az értékcsökkenés jellemző szabályai a következők:

Eszköz típusa	Értékcsökkenés
Befejezetlen beruházások	nem értékcsökkentett
Telkek	nem értékcsökkentett
Épületek	2,5 %
Egyéb felépítmények	2,5 %
Idegen tulajdonú ingatlanon végzett beruházások	6,0 %
Műszaki gépek és egyéb berendezések	14,5 %
Számítástechnikai berendezés	33,0 %
Járművek	20,0 %
Bútorok	10,0 %

A tárgyi eszközök esetében az értékvesztés felülvizsgálata és elszámolása megegyezik a 11. megjegyzésben leírt módszerrel.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A következő táblázat a tárgyi eszközök egyenlegének mozgásait mutatja:

adatok ezer HUF-ban

	Telkek és épületek	Műszaki berendezések	Egyéb berendezések	Befejezetlen beruházások	Tárgyi eszközök összesen
Nettó érték 2017. január 1.	4 313 713	6 253 990	1 898 573	475 681	12 941 957
Bruttó érték:					
2017. január 1.	5 151 157	13 012 575	4 573 458	475 681	23 212 871
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	0	1 969 791	1 969 791
Beruházások aktiválása	209 918	713 102	792 136	-1 715 156	0
Kivezetések	0	-122 946	-266 116	-29 251	-418 313
Bruttó érték 2017. december 31.	5 361 075	13 602 731	5 099 478	701 065	24 764 349
Halmazott értékcsökkenés:					
2017. január 1.	837 444	6 758 585	2 674 885	0	10 270 914
Növekmények	240 132	1 099 290	598 179	0	1 937 601
Kivezetések	0	-122 946	-266 116	0	-389 062
Halmazott értékcsökkenés 2017. december 31.	1 077 576	7 734 929	3 006 948	0	11 819 453
Nettó érték 2017. december 31.	4 283 499	5 867 802	2 092 530	701 065	12 944 896
Bruttó érték:					
2018. január 1.	5 361 075	13 602 731	5 099 478	701 065	24 764 349
Tárgyévi beruházási növekmények	0	0	0	1 362 490	1 362 490
Beruházások aktiválása	190 411	461 193	698 376	-1 349 980	0
Kivezetések	-5 700	-186 040	-150 150	-45 311	-387 201
Bruttó érték 2018. december 31.	5 545 786	13 877 884	5 647 704	668 264	25 739 638
Halmazott értékcsökkenés:					
2018. január 1.	1 077 576	7 734 929	3 006 948	0	11 819 453
Terv szerinti értékcsökkenési leírás növekmény	236 002	1 171 603	710 892	0	2 118 497
Értékvesztés növekmény	4 808	1 446	395	8 177	14 826
Kivezetett halmazott terv szerinti értékcsökkenési leírás	-892	-184 594	-149 435	0	-334 921
Kivezetett halmazott értékvesztés	-4 808	-1 446	-395	-8 177	-14 826
Halmazott értékcsökkenés 2018. december 31.	1 312 686	8 721 938	3 568 405	0	13 603 029
Nettó érték 2018. december 31.	4 233 100	5 155 946	2 079 299	668 264	12 136 609

A fenti eszközök jelzálog- és tehermentesek. A Társaság évente felülvizsgálja tárgyi eszközeinek könyv szerinti értékét.

13. Készletek

Számviteli politika:

A készletek a bekerülési és a realizálható érték közül az alacsonyabbikon kerülnek kimutatásra, figyelembe véve a lassan mozgó és felesleges tételek leírását. A realizálható érték megegyezik az értékesítés következtében várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett piaci értékkel. A vásárolt áruk értéke elsősorban súlyozott átlagár alapján kerül meghatározásra. A lassan mozgó, fel nem használható készletek teljesen leírásra kerülnek. A tartalék alkatrészek, készenléti és szerviz tevékenységhez használt berendezések készletként kerülnek kimutatásra és felhasználáskor az eredménykimutatáson keresztül számolandóak el. A tárgyi eszközök definíciójának megfelelően a jelentős tartalék alkatrészeket, készenléti és szerviz tevékenységhez használt berendezéseket viszont a Társaság tárgyi eszközként mutatja ki, amennyiben azokat várhatóan több mint egy pénzügyi év során fogja használni.

A Társaság műszaki osztályok bevonásával állapítja meg, hogy valamely tartalékalkatrész készletek vagy tárgyi eszközök közé sorolandó. Tipikusan a radar eszközökhöz kapcsolódó tartalékalkatrészeket minősíti a Társaság tárgyi eszköznek és mutatja be ezeket a tárgyi eszközök között.

Az év végi egyenlegek alakulása a következő:

adatok ezer HUF-ban		
	2018. december 31.	2017. december 31.
Raktári anyagok	24 734	26 938
Egyéb anyagok	38 860	241
Készletek	63 594	27 179

A készletekre 2018-ban 12 ezer HUF, 2017-ben 5 ezer HUF értékvesztés került elszámolásra. Egyik bemutatott évben sem került sor korábban elszámolt értékvesztés visszaforgatására.

14. Pénzügyi instrumentumok, tőke és pénzügyi kockázatkezelés

Számviteli politika:

A Társaság a Pénzügyi instrumentumok értékelésében 2018.01.01-től kezdődően az IFRS 9 standard szerinti értékelést alkalmazza. Az IFRS 9 standard felváltja a korábbi IAS 39 standard rendelkezéseit, és eltérő megjelenítési és értékelési követelményeket határoz meg a pénzügyi eszközök és kötelezettségek tekintetében.

Pénzügyi eszközök:

A pénzügyi eszközök bekerüléskor a Társaság által alkalmazott üzleti modell és a szerződéses cash-flow jellemzők alapján kerülnek besorolásra. Az üzleti modellek a következők:

Az adósságinstrumentumok szerződéses cashflow-k beszedése érdekében történő tartása („held to collect”=HTC): ezen üzleti modell alapján a Társaság célja az instrumentum, vagy portfólió tartása, valamint a szerződéses pénzáramok beszedése.

Az adósságinstrumentumok tartása szerződéses cashflow-k beszedése és a pénzügyi eszközök eladása céljával („held to sell”=HTS): ezen üzleti modell alapján a instrumentum szerződéses pénzáramainak beszedése és az instrumentumok értékesítése a cél.

A pénzügyi eszközök bekerüléskor valós értéken kerülnek kimutatásra. Az üzleti modell és a szerződéses pénzáramok értékelése alapján a pénzügyi instrumentumok az alábbi kategóriákba sorolhatók az IFRS 9 standard alapján:

Amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök (AC)

Az amortizált bekerülési értéken értékelt eszközök azon HTC üzleti modell alapján kerülnek besorolásra, amelyek kapcsán a szerződéses feltételek olyan cash flow-kat eredményeznek, amelyek kizárólag a tőke és a tőkeösszeg után járó kamat kifizetéseit tartalmazzák. A kezdeti megjelenítéskor a pénzügyi eszközt a Társaság valós értéken értékeli. A követő értékelés amortizált bekerülési értéken történik, ami az eredeti bekerülési érték csökkentve a tőketörlesztésekkel és az esetleges értékvesztés vagy behajthatatlanság miatti leírással. Az amortizált bekerülési érték számításának módja effektív kamatlábbal történt diszkontálást jelent.

Egyéb átfogó eredménnyel szemben, valós értéken értékelt pénzügyi eszközök (FVTOCI)

Az Egyéb átfogó eredménnyel szemben, valós értéken értékelt instrumentumok közé a HTS portfólió alapján tartott eszközök kerülnek besorolásra, amelynek szerződéses feltételei olyan cashflow-kat eredményeznek, amelyek kizárólag a tőke és a tőkeösszeg után járó kamat kifizetéseit tartalmazzák. Bekerülési értéke a tranzakciós költségekkel növelt valós érték. Bekerülést követően a valós értékben történt változás az egyéb átfogó eredményen keresztül a saját tőkében, a kapcsolódó értékvesztés az eredménykimutatásban kerül megjelenítésre.

Eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközök (FVTPL)

Minden olyan eszközt, amely értékelés szempontjából nem AC vagy FVTOCI kategóriában kerül besorolásra, azt az Eredménykimutatással szemben valós értéken kell értékelni, kivéve azokat a Tőkeinstrumentumokban levő befektetéseket, amelyek esetén bekerüléskor a Társaság visszavonhatatlanul az Egyéb átfogó eredményben történő elszámolást választja. A későbbi értékelés során történő valós érték változást az eredményben kell megjeleníteni, ha a valós érték negatívvá válik, az eszközt át kell sorolni a kötelezettségek közé.

Pénzügyi kötelezettségek:

A pénzügyi kötelezettségek az alábbi kategóriákba sorolhatók:

Eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi kötelezettségek (FVTPL)

Ebben a kategóriában kereskedési céllal tartott pénzügyi kötelezettségek kerülnek megjelenítésre, vagy olyan kötelezettségek, amelyek bekerülésükkor valamely értékelési vagy megjelenítési inkonzisztenciát szüntetnek meg. Bekerülést követően a valós érték változása az eredménykimutatásban kerül elszámolásra.

Amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi kötelezettségek (AC)

Minden olyan pénzügyi kötelezettség kerül ebben a kategóriában kimutatásra, amely nem az FVTPL kategóriába került besorolásra.

2018.01.01. előtt a pénzügyi instrumentumok az IAS 39 standard szerinti kerültek értékelésre, a következők szerint:

Pénzügyi eszközök:

Eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi eszközök (FVTPL)

Kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök vagy bekerüléskor ide sorolt pénzügyi eszközök - amelyek megszüntetnek vagy lényegesen csökkentenek valamely értékelési vagy megjelenési inkonzisztenciát. A kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök nem sorolhatók át más kategóriába. Bekerüléskor és követő értékeléskor is valós értéken kerülnek értékelésre, a valós érték változása az eredménykimutatásban kerül elszámolásra. Ha az eszköz valós értéke negatívvá válik, az eszközt át kell sorolni a kötelezettségek közé.

Lejáratig tartott befektetések (HTM)

A lejáratig tartott befektetések olyan fix vagy meghatározott kifizetésekkel és fix lejáratúakkal bíró, nem származékos pénzügyi eszközök, melyeket a Társaság szándékozik és képes a lejáratig megtartani. A bekerülést követően a lejáratig tartott befektetések amortizált bekerülési értéken kerülnek kimutatásra. Az amortizált bekerülési érték az eszköz bekerüléskor meghatározott értéke csökkentve a tőketörlesztésekkel,

növelve vagy csökkentve az eredeti érték és a lejáratkori érték közötti különbözet effektív kamatláb módszer szerint megállapított halmozott amortizációjával és csökkentve az esetleges értékvesztéssel.

Adott kölcsönök és követelések (L&R)

Az adott kölcsönök és követelések olyan fix vagy meghatározható kifizetéssel rendelkező nem származékos pénzügyi eszközök, amelyek nem jegyzettek egy aktív piacon sem. A kezdeti értékelést követően az adott kölcsönök és követelések az effektív kamatláb módszer alapján meghatározott, esetleges értékvesztéssel csökkentett amortizált bekerülési értéken kerülnek értékelésre.

Értékesíthető pénzügyi instrumentumok (AFS)

Az értékesíthető pénzügyi eszközök azok a nem származékos pénzügyi eszközök, melyet értékesíthetőnek minősítettek és nem tartoznak sem az eredményen keresztül valós értéken értékelt pénzügyi eszköz, sem a lejáratig tartandó pénzügyi eszköz, sem pedig az adott kölcsönök és követelések kategória egyikébe sem. Megszerzést követően az értékesíthető pénzügyi eszközök valós értéken kerülnek értékelésre, a nem realizált nyereség és veszteség közvetlenül az egyéb átfogó jövedelem valós érték értékelési tartalék kategóriájában történő elszámolásával. A befektetés kivezetésekor vagy értékvesztésekor az addig elszámolt, egyéb átfogó jövedelemkimutatásban kimutatott halmozott nyereség és veszteség az eredménykimutatásba kerül átvezetésre.

Pénzügyi kötelezettségek:

Eredménykimutatással szemben valós értéken értékelt pénzügyi kötelezettségek (FVTPL)

Kereskedési céllal tartott pénzügyi kötelezettségek kerülnek ebben a kategóriában besorolásra (például származékos ügyletek, amennyiben nem fedezeti instrumentumok) , valamint olyan bekerüléskor idesorolt pénzügyi kötelezettségek, amelyek megszüntetnek vagy lényegesen csökkentenek valamely értékelési vagy megjelenítési inkonzisztenciát. A kategóriában szereplő pénzügyi kötelezettségek bekerülést követően is valós értéken kerülnek értékelésre, a valós érték változása az eredménykimutatásban (pénzügyi eredményként) kerül megjelenítésre.

Egyéb pénzügyi kötelezettségek

Az egyéb pénzügyi kötelezettségeket amortizált bekerülési értéken kellett értékelni.

A 2018.01.01-i időpontra vonatkozó értékelési kategóriák és könyv szerinti értékek az alábbi táblázatban kerülnek bemutatásra.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

adatok ezer HUF-ban

Pénzügyi eszközök	IAS 39	IFRS 9	Könyv szerinti érték IAS 39 standard alapján	Áttérés miatti különbség	Könyv szerinti érték IFRS 9 standard alapján
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	L&R	AC	357 803	0	357 803
Vevőkövetelések	L&R	AC	6 098 631	-23 977	6 074 654
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	FVTPL	FVTPL	61 052	0	61 052
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáratl	L&R	AC	258 870	0	258 870
Állampapírok	HTM	AC	13 491 725	0	13 491 725
Állampapírok	AFS	AC	10 479 074	-8 684	10 470 390
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	L&R	AC	359 139	0	359 139
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek	L&R	AC	5 840 366	0	5 840 366
Összesen			36 946 660	-32 661	36 913 999

adatok ezer HUF-ban

Pénzügyi kötelezettségek	IAS 39	IFRS 9	Könyv szerinti érték IAS 39 standard alapján	Áttérés miatti különbség	Könyv szerinti érték IFRS 9 standard alapján
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	AC	AC	26 656	0	26 656
Szállítói tartozások	AC	AC	2 775 718	0	2 775 718
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	FVTPL	FVTPL	107 913	0	107 913
Egyéb rövid lejratú kötelezettségek kivéve adók, költségek és bevételek passzív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni kötelezettségek	AC	AC	136 478	0	136 478
Összesen			3 046 765	0	3 046 765

A Társaság az IAS 39 alapján Értékesíthető pénzügyi eszköz kategóriába sorolt állampapírokat az IFRS 9 standard alapján Amortizált bekerülési értéken értékelt kategóriába sorolta át, mivel a Társaság lejáratig szándékozik megtartani az állampapírokat, és célja kizárólag a tőke és kamatok szerződéses pénzáramainak beszedése. Ezzel kapcsolatban a Társaság 2018.01.01-én – 8.684 ezer HUF nyitó tartalék korrekciót számolt el. Az IFRS 9 standard értékvesztéssel kapcsolatos követelményei alapján további 23.977 ezer forint értékvesztés került elszámolásra 2018.01.01-én a vevőkövetelések között.

A Társaság választása alapján nem állapítja meg újra a korábbi időszakok értékeit, hanem a korábbi könyv szerinti értékek és a 2018.01.01-én érvényes könyv szerinti értékek közötti különbségeket a 2018.01.01-i nyitó Tartalékok között jeleníti meg. Az IFRS 9 alkalmazásának hatása a Tartalékokra a következő:

adatok ezer HUF-ban

	Eredménytartalék	Értékelési tartalék	Tartalékok összesen
Záró egyenleg 2017. december 31-én	29 600 572	-45 873	29 554 699
Értékvesztés elszámolása IFRS 9 áttérés alapján	-23 977	0	-23 977
Értékvesztés - Halasztott adó korrekció	2 158	0	2 158
AFS pénzügyi instrumentumok IFRS 9 áttérés miatti korrekciója	0	-8 684	-8 684
AFS pénzügyi instrumentumok - Halasztott adó korrekció	0	782	782
Módosított egyenleg 2018. január 1-én	29 578 753	-53 775	29 524 978

A követő értékeléssel kapcsolatban az alábbi eljárásokat alkalmazza a Társaság:

Valós értéken történő értékelés

A pénzügyi instrumentumok valós értékének meghatározása a mérleg fordulónapján érvényes, tranzakciós költségek levonása nélküli jegyzett piaci árak alapján történik. A piaci jegyzésárral nem rendelkező befektetések valós értékének meghatározása más, lényegében azonos jellemzőkkel rendelkező instrumentumok érvényes piaci értéke, vagy a befektetések alapját képező nettó eszközöktől elvárt pénzáramok alapján történik.

Pénzügyi instrumentumok kivezetése

A pénzügyi instrumentumok kivezetése akkor történik meg, amikor a Társaság már nem rendelkezik a pénzügyi instrumentumban foglalt jogokkal, amely rendszerint az instrumentum eladásával, vagy az instrumentumból származó valamennyi pénzáramlás független, harmadik fél részére történő átadásával megvalósul. Abban az esetben, ha a Társaság nem adja át és nem is tartja meg a pénzügyi eszközhöz kapcsolódó összes kockázatot és hozamot, de megtartja az eszköz feletti ellenőrzést, a visszatartott hozamot eszközként, míg a megtartott kockázatból eredő lehetséges pénzáramlásokat kötelezettségként kell állományba venni.

Pénzügyi eszközök értékvesztése

A Társaság minden mérlegfordulónapon értékvesztés-vizsgálatot végez a pénzügyi eszközökre, illetve azok csoportjaira vonatkozóan. A pénzügyi eszközök értékvesztéséből származó nyereség, veszteség az eredménykimutatás „Értékvesztés” során kerül bemutatásra. Amennyiben egy későbbi időszakban az értékvesztés összege csökken, és a csökkenés az értékvesztés elszámolását követő időszakban bekövetkezett eseményből származik, a korábban elszámolt értékvesztés visszairándó. Az eredménykimutatásban elszámolt értékvesztés visszairását olyan mértékig lehet elszámolni, hogy az eszköz könyv szerinti értéke ne haladja meg az eszköz visszairás időpontjára vonatkozó amortizált bekerülési értékét.

IFRS 9 változás a pénzügyi eszközök értékvesztésével kapcsolatban:

2018.01.01-től az IFRS 9 „várható hitelezési veszteség” (ECL) modell felváltotta az IAS 39 „felmerült veszteségek” modelljét. A várható hitelezési veszteség számszerűsítésekor a Társaság az IFRS 9 standard szerinti szakaszokat alkalmazza:

Szakaszok	Tartalma	Hitelezési veszteség összege
1. szakasz	Pénzügyi eszközök kezdeti megjelenítése	12 havi várható hitelezési veszteség
2. szakasz	Pénzügyi eszközök, amelyek esetén a várható veszteségek jelentősen nőttek a kezdeti megjelenítés óta	Élettartam alatt várható hitelezési veszteség
3. szakasz	Módosított pénzügyi eszközök	Élettartam alatt várható hitelezési veszteség
	Vásárolt vagy keletkeztetett pénzügyi eszközök	Élettartam alatt várható hitelezési veszteség

Az összes pénzügyi eszköz az 1. szakaszba kerül kezdeti megjelenítéskor. Ha a hitelkockázat jelentősen emelkedett a kezdeti megjelenítés után, az eszköz a 2. szakaszba kerül át. A hitelkockázat jelentős növekedésének megállapítására akkor kerül sor, ha a Társaság a befektetési partnereinek rendszeres felülvizsgálata során olyan – ésszerű és indokolható, nem aránytalanul magas költségek árán rendelkezésre álló - információk birtokába jutott, amelyek a hitelkockázat jelentős növekedésére utalnak. Ha az eszköz megfelel a nem-teljesítés definíciójának, akkor a 3. szakaszba lép. A vásárolt vagy keletkeztetett értékvesztett pénzügyi eszközökkel kapcsolatban minden esetben élettartam alatt várható hitelezési veszteséget számol el a Társaság.

Nem-teljesítés határozandó meg azzal a pénzügyi eszközzel kapcsolatban, amely 90 napon túli késedelembe esik. Amennyiben a Társaság olyan információról szerez tudomást, amely bizonyítja, hogy a nem-teljesítés más módon való meghatározása megfelelőbb, a Társaság módosítja a nem-teljesítésre vonatkozó megítélését.

Az eszköz értékvesztett pénzügyi eszköznek minősül, amennyiben olyan egyértelmű bizonyíték áll fenn, amely alapján nem várható a pénzügyi eszköz jövőbeni pénzáramainak beszedése.

Az IFRS 9 standard élettartami értékvesztéssel kapcsolatos követelményei vonatkoznak minden amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközre, egyéb átfogó eredménnyel szemben valós értéken értékelt adósságinstrumentumra, az IFRS 15 hatókörébe tartozó vevői és egyéb szerződéses eszközökre, a pénzügyi garancia szerződésekre és a pénzügyi lízing követelésekre.

A vevőkövetelések értékvesztését az élettartami várható hitelezési veszteséggel megegyező összegben számolja el a Társaság, amelyet egy értékvesztés mátrix alkalmazásával határoz meg a 14.2 pontban bemutatott módon.

Az államkötvényekkel és lekötött betétekkel kapcsolatban a 3 szakaszos modelltől eltérően az alacsony hitelezési kockázatra tekintettel 12 hónapos várható hitelezési veszteséget vesz figyelembe a Társaság (14.3 pont).

Cash flow fedezeti ügyletek

A Társaság devizás pénzáramaiból származó árfolyamkockázatának fedezésére cash flow fedezeti ügyleteket köt. A fedezeti ügylet megkötésekor a Társaság formálisan megjelöli és dokumentálja a fedezeti kapcsolatot, amelyre a Társaság a fedezeti elszámolást alkalmazni kívánja, valamint az ügylet megkötésének kockázatkezelési céljait és stratégiáját. A dokumentáció tartalmazza a fedezeti ügylet azonosítását, a kapcsolódó fedezett tételt vagy ügyletet, a fedezni kívánt kockázat jellegét és azt, hogy a gazdálkodó hogyan fogja mérni a fedezeti ügylet hatékonyságát a fedezett tétel valós értékében vagy pénzáramaiban létrejövő, a fedezett kockázatnak tulajdonítható változásoknak való kitettség ellentételezésében. Ezen fedezeti ügyletek várhatóan hatékonyak lesznek a pénzáram-változások ellentételezésének elérésében, és folyamatosan értékelésre kerülnek annak megállapítása érdekében, hogy a beszámolási időszak egész ideje alatt ténylegesen hatékonyak voltak-e.

A fedezeti elszámolás szigorú követelményeinek megfelelő fedezeti ügyletek elszámolása az alábbiak szerint történik: a cash flow fedezeti ügylet a pénzáramok változékonyságából eredő olyan kitettségnek a fedezése, amely egy mérlegben szereplő eszközzel vagy kötelezettséggel, vagy egy nagy valószínűséggel előre jelzett ügylettel kapcsolatos bizonyos kockázatnak tulajdonítható, és amely érintheti az eredményt. A fedezeti ügylet nyereségének vagy veszteségének hatékony része közvetlenül az egyéb átfogó jövedelemben, míg a nem hatékony része az eredménnyel szemben kerül elszámolásra, mint pénzügyi bevétel vagy ráfordítás.

Az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket akkor kell az eredménykimutatásban figyelembe venni, amikor a fedezett tranzakció az eredményre hatást gyakorol, például, amikor a fedezett pénzügyi bevétel vagy ráfordítás elszámolásra kerül, vagy az előre jelzett eladás vagy vásárlás megtörténik. Ha a fedezett ügylet egy nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség, a saját tőkében elszámolt összeget a nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség bekerülési értékében kell figyelembe venni.

Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, a korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket át kell sorolni az eredménybe. Ha a fedezeti ügylet lejár, eladásra kerül, megszűnik, lecserélés vagy átforgatás nélkül lehívásra kerül, vagy a fedezeti megjelölés visszavonásra kerül, a

korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegek az egyéb átfogó jövedelemben maradnak, amíg az előre jelzett ügylet bekövetkezik. Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, ezeket az összegeket át kell sorolni az eredménybe.

14.1. Egyéb hosszú lejáratú eszközök

A Társaság Magyar Állammal szembeni, díjfizetés alól felmentett repülések költségtérítési igényéből származó követeléseit (a továbbiakban: felmentett repülések) a rövid és hosszú lejáratú eszközök között mutatja ki a léginavigációs szolgáltatásból származó bevételekkel szemben (5. pont). A Kormányhatározatban meghatározott fizetési határidő két év, ezért ezen követelések diszkontálásához a 2 éves állampapírhozamokat vettük alapul. A diszkontálás következtében elszámolt kamatbevétel 2018-ban 258 ezer HUF volt (2017-ben 1.849 ezer HUF).

Hosszú lejáratú eszközként kerülnek kimutatásra a felmentett repülésekből és garancia-kiterjesztésekből származó követelések, melyek évenkénti egyenlegének megbontása az alábbi:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Felmentett repülés		
Honvédelmi Minisztérium	555 094	631 753
Innovációs és Technológiai Minisztérium	22 696	24 246
Külügyminisztérium	44 866	20 388
Felmentett repülés összesen	622 656	676 387
Éven belüli rész	336 644	340 001
Éven túli rész	286 012	336 386
Garancia kiterjesztés	28 364	43 861
Éven belüli rész	14 714	22 444
Éven túli rész	13 650	21 417
Éven belüli rész összesen	351 358	362 445
Éven túli rész összesen	299 662	357 803

A fennálló egyenlegből 2018 során 340.001 ezer HUF rendezésre került (2017-ben 339.057 ezer HUF). A felmentett repülések egyenlegében kimutatott, újonnan keletkezett tételek 2018-ra, illetve 2017-re az alábbiak szerint alakultak: 286.012 ezer HUF, illetve 336.386 ezer HUF.

Ezen a beszámoló soron kerül bemutatásra továbbá 13.650 ezer HUF értékben az immateriális javakhoz, tárgyi eszközökhöz 2018. év során vásárolt, több évre szóló garancia-kiterjesztések hosszú lejáratú része, amely nem számolható el az eszközök bekerülési értékének részeként.

14.2. Vevőkövetelések és egyéb forgóeszközök

Számviteli politika:

A vevőkövetelések és egyéb követelések bekerüléskor az IFRS 15 szerint valós értéken kerülnek elszámolásra, követő értékelésük pedig amortizált bekerülési értéken történik, csökkentve az értékvesztésként megképzett összeggel. Az értékvesztés megállapítására 2018.01.01-től az IFRS 9 alapján kerül sor, mely alapján az élettartamra várható hitelezési veszteséget a Társaság értékvesztés mátrix alkalmazásával határozza meg.

A vevőkövetelések az alábbi négy csoportba sorolhatók, melyek esetében a hitelezési veszteség ráták változását éves szinten vizsgálja a Társaság mind a négy csoport esetében:

En route – átrepülő forgalom: A légitársaságoktól származó vevőköveteléseket az EUROCONTROL Központi Útvonaldíj Irodája (CRCO) kezeli és hajtja be. Az EUROCONTROL minősítése alapján a légi társaságok aktív és fizetéseképtelen kategóriákba kerülnek besorolásra. A fizetéseképtelennek minősített légtérhasználókkal szemben fennálló követelésekre a Társaság 100%-os értékvesztést számol el. Az aktív vevőkre számított várható hitelezési veszteség meghatározására a Társaság az EUROCONTROL által megtervezett értékvesztés mátrixot használja. Az értékvesztés mátrixban szereplő hitelezési veszteség ráták historikus adatok felhasználásával kerülnek meghatározásra. A Társaság az egyes lejáratú kategóriákba tartozó vevő egyenlegeket megszorozza az EUROCONTROL által tárgyévben megállapított átlagos hitelezési veszteség rátákkal, amely alapján elszámolja az értékvesztés összegét.

TNC forgalomból származó vevőkövetelések: mivel a terminálirányításból származó vevőcsoport profilja eltér az átrepülő forgalomban megjelenő vevők összetételétől, a TNC vevők esetében a Társaság végzi az egyes lejáratú csoportokra vonatkozó várható hitelezési veszteség ráták meghatározását. A Társaság lejáratú csoportonként meghatározza a historikus hitelezési veszteség valószínűség rátákat a tárgyévvel megelőző három üzleti évre. Ezen időszakok rátáit átlagolva kapja meg az alkalmazandó rátát az egyes korosítási kategóriákban.

Koszovó légtérében ellátott szolgáltatás: A hitelezési veszteség meghatározása az En route vevőkövetelések esetében alkalmazott módszer alapján történik.

Felmentett repülések: A felmentett repülésekből származó követelések megközelítőleg kettő éven belül folynak be, amely során diszkont ráta alkalmazásával figyelembe vételre kerül a pénz időértéke.

Amennyiben a Társaság a partnerek felülvizsgálata során olyan információk birtokába jut, amelyek a hitelezési kockázatban a kezdeti megjelenítés óta bekövetkezett jelentős növekedésre utalnak, a várható hitelezési veszteség elszámolásra kerül.

	adatok ezer HUF-ban	
	2018. december 31.	2017. december 31.
Vevőkövetelések	6 504 738	6 790 335
Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	280	385
Értékvesztések	-669 877	-692 089
Összesen	5 835 141	6 098 631

A számlázási politikának megfelelően az átlagos vevői kintlévőség kéthónapnyi árbevételnek felel meg.

Az alábbi táblázatban mutatjuk be az IFRS 9 és IFRS 15 standard-ra történő áttérés vevőkövetelésre és értékvesztésre gyakorolt hatását. Az IFRS 9 alapján a várható hitelezési veszteségek figyelembe vételével az elszámolt értékvesztés 23.977 ezer HUF-al magasabb lett. Az IFRS 15 alapján pedig a Társaság nem mutathat ki olyan árbevételt, amelynek már a szerződéskötéskor nem valószínű, hogy befolyik, ezért ezek a követelések és a már korábban rájuk elszámolt értékvesztés kivezetésre került 97.491 ezer HUF értékben.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

adatok ezer HUF-ban

	Vevőkövetelések	Értékvesztések
Záró egyenleg 2017. december 31-én IAS 39 és IAS 18 alapján	6 790 335	-692 089
IFRS 9 áttérés miatti módosítás	0	-23 977
IFRS 15 áttérés miatti módosítás	-97 491	97 491
Módosított egyenleg 2018. január 1-én IFRS 9 és IFRS 15 alapján	6 692 844	-618 575
2018. évi változások	-188 106	-51 302
Záró egyenleg 2018. december 31-én	6 504 738	-669 877

Kétes követelések értékvesztésének alakulása:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Egyenleg beszámolási időszak elején	692 089	460 642
IFRS 9 és IFRS 15 áttérés miatti módosítások	-73 514	0
Módosított egyenleg beszámolási időszak elején	618 575	460 642
Értékvesztések tárgyévi növekedése	203 279	261 388
Értékvesztések feloldása	-167 743	-29 203
Tárgyévi átértékelés hatása	15 766	-738
Egyenleg beszámolási időszak végén	669 877	692 089

Vevői kintlévőségek korosítása:

adatok ezer HUF-ban

2018. december 31.	Összesen	En-route üzletág	Terminál üzletág	Koszovó üzletág	Egyéb belföldi	Egyéb külföldi
Nem lejárt	5 575 907	4 554 425	960 942	6 769	28 339	25 432
1 hónapnál nem régebbi lejáratú	198 113	194 015	3 570	344	99	85
1-3 hónap között lejárt	98 097	95 186	1 046	1 829	0	36
3-6 hónap között lejárt	21 613	18 774	1 377	1 462	0	0
6-12 hónap között lejárt	5 442	3 730	1 368	333	0	11
12 hónapnál régebbi	231 682	173 012	55 095	3 575	0	0
Nem fizetőképes	373 884	304 949	55 486	13 449	0	0
Összesen	6 504 738	5 344 091	1 078 884	27 761	28 438	25 564

adatok ezer HUF-ban

2017. december 31.	Összesen	En-route üzletág	Terminál üzletág	Koszovó üzletág	Egyéb belföldi	Egyéb külföldi
Nem lejárt	5 751 937	4 663 236	884 486	178 620	3 265	22 330
1 hónapnál nem régebbi lejáratú	228 645	218 206	275	9 882	282	0
1-3 hónap között lejárt	137 013	131 550	0	5 366	97	0
3-6 hónap között lejárt	12 736	11 187	556	993	0	0
6-12 hónap között lejárt	20 322	18 348	1 309	665	0	0
12 hónapnál régebbi	166 890	66 549	34 856	2 147	63 338	0
Nem fizetőképes	375 301	297 972	70 171	7 158	0	0
Összesen	6 692 844	5 407 048	991 653	204 831	66 982	22 330

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

Értékvesztés korosítása IFRS 9 alapján:

adatok ezer HUF-ban

2018. december 31.	Összesen	En-route üzletág	Terminál üzletág	Koszovó üzletág	Egyéb belföldi	Egyéb külföldi
Nem lejárt	8 136	7 740	385	11	0	0
1 hónapnál nem régebbi lejáratú	15 851	15 476	349	26	0	0
1-3 hónap között lejárt	29 496	28 357	548	591	0	0
3-6 hónap között lejárt	11 217	9 481	999	737	0	0
6-12 hónap között lejárt	3 975	2 663	1 065	236	0	11
12 hónapnál régebbi	227 318	170 506	53 364	3 448	0	0
Nem fizetőképessé	373 884	304 949	55 486	13 449	0	0
Összesen	669 877	539 172	112 196	18 498	-	11

adatok ezer HUF-ban

2017. december 31.	Összesen	En-route üzletág	Terminál üzletág	Koszovó üzletág	Egyéb belföldi	Egyéb külföldi
Nem lejárt	8 502	7 845	354	303	0	0
1 hónapnál nem régebbi lejáratú	15 305	14 290	242	773	0	0
1-3 hónap között lejárt	38 691	36 954	0	1 737	0	0
3-6 hónap között lejárt	5 168	4 467	209	492	0	0
6-12 hónap között lejárt	13 158	12 562	122	474	0	0
12 hónapnál régebbi	162 450	63 789	33 362	1 961	63 338	0
Nem fizetőképessé	375 301	297 972	70 171	7 158	0	0
Összesen	618 575	437 879	104 460	12 898	63 338	-

Az egyéb forgóeszközök év végi egyenlegei a következőképpen alakultak:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Felmentett repülésekből keletkező követelés éven belüli része*	336 644	340 001
ÁFA-követelés	844 562	833 244
Cash-flow fedezeti ügyletek pozitív valós érték változása	122 985	61 052
TNC elszámolásból eredő, Eurocontrolal szembeni követelés	4 004	19 138
Egyéb követelések	85 195	97 425
Elszámolt értékvesztés	-1 360	-1 376
Egyéb követelések összesen	1 392 030	1 349 484
Lekötött betétek elhatárolt kamatbevétele	7 921	472
Elhatárolt bevétel kapott támogatásból	60 389	47 304
Egyéb elhatárolt bevétel	12 728	9 390
Bevételek időbeli elhatárolása összesen	81 038	57 166
Elhatárolt költségek szolgáltatásból	867 318	990 364
Költségek időbeli elhatárolása összesen	867 318	990 364
Egyéb forgóeszközök összesen	2 340 386	2 397 014

* A felmentett repülések követeléseiről további információt a 14.1-es kiegészítő megjegyzés tartalmaz.

Az elhatárolt költségek között olyan költségek szerepelnek, melyek tárgyidőszakban kerültek számlázásra, de a következő időszakot terhelik. Ilyenek többek között a folyóirat előfizetések, on-line szolgáltatások, ingatlanok bérleti díjai, szoftvertámogatások, biztosítási díjak, tagdíjak.

14.3. Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, egyéb pénzügyi eszközök

A pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek esetében az év végi egyenlegek a következőképpen alakultak:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Pénztár összesen	868	1 243
Elszámolási betétszámla - HUF	940 688	1 042 053
Elszámolási betétszámla - deviza (EUR)	257 764	397 070
Lekötött betétek - HUF - 3 hónap alatti lejáráttal	5 000 000	4 400 000
Bankbetétek összesen	6 198 452	5 839 123
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	6 199 320	5 840 366

A befektetett pénzügyi eszközök, értékpapírok és egyéb pénzügyi eszközök év végi egyenlegei a következőképpen alakultak:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Lekötött betétek - HUF - éven túli lejáráttal	2 650 000	258 870
Befektetett pénzügyi eszközök	2 650 000	258 870
Lejáratig tartandó befektetések (állampapírok) egy éven túli lejáráttal	15 475 721	11 518 526
Hosszú lejáratú értékpapírok	15 475 721	11 518 526
Értékesíthető pénzügyi eszközök (állampapírok) 3 hónap feletti lejáráttal	0	10 479 074
Lejáratig tartandó befektetések (állampapírok) egy éven belüli lejáráttal	8 109 032	1 973 199
Rövid lejáratú értékpapírok	8 109 032	12 452 273
Lekötött betétek - HUF- éven belüli 3 hónap feletti lejáráttal	2 709 195	0
Egyéb pénzügyi eszközök	2 709 195	0

A Lekötött bankbetétekkel kapcsolatban a Társaság az alacsony hitelezési kockázatra tekintettel 12 havi várható hitelezési veszteség elszámolását határozta meg. A Társaság befektetési partnerkörébe kizárólag a 14.7 fejezet b) pontjában ismertetett intézetek kerülhetnek; a historikus adatok figyelembe vétele alapján a hitelezési veszteség 0%, ezek alapján nem került értékvesztés elszámolásra a tárgyévben sem. A Társaság rendszeresen vizsgálja a hitelezési veszteségek valószínűségének várható változását. Amint nyilvánvalóvá válik a hitelezési kockázat növekedése, úgy módosítja az alkalmazott valószínűség rátákat.

2017-ben a Magyar Állam által kibocsátott államkötvények közül 10.479 millió HUF értékű, korábban beszerzett értékpapír az értékesíthető pénzügyi eszközök kategóriába, a többi meglévő államkötvény és diszkont kincstárjegy a lejáratig tartott pénzügyi eszköz kategóriába került besorolásra. 2018.01.01-el az IFRS 9 standard hatálya alatt minden államkötvény és diszkont kincstárjegy az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszköz kategóriába került besorolásra.

A korábban értékesíthető pénzügyi eszköz kategóriában szereplő államkötvények IAS 39 szerinti változatlan értékelését az alábbi táblázat mutatja be:

adatok ezer HUF-ban

	Könyv szerinti érték	Értékelési tartalék
Értékesíthető pénzügyi eszközök (AFS) 2018. január 1-én	10 479 074	-8 684
Év közben kivezetésre került értékpapírok	-7 004 351	-39 747
2018.12.31-én mérlegen lévő AFS értékelés előtti része	3 474 723	-48 431
2018. évet érintő amortizáció változás	-28 230	0
2018. évet érintő valós érték változás	-37 041	37 041
2018.12.31-én mérlegen lévő AFS IAS 39 szerinti értéke	3 409 452	-11 390

Amennyiben az IFRS 9 alapján 2018.01.01-én a Társaság nem sorolta volna át az IAS 39 szerint AFS kategóriába tartozó pénzügyi eszközeit AC kategóriába, akkor 2018. december 31-én állományban levő pénzügyi eszközök valós értékét 3.409.452 ezer forint összegben tartaná nyilván, valamint 37.041 ezer forint valós érték csökkenést számolt volna el az egyéb átfogó eredményben.

14.4. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

A fordulónapokon az alábbiak szerint alakultak az egyenlegek:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Kapott támogatások - hosszú lejáratú kötelezettség*	993 970	1 199 790
Közös vezetésű vállalattal szembeni hosszú lejáratú kötelezettség	4 262	4 112
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	29 505	22 544
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	1 027 737	1 226 446

* A kapott támogatásokkal kapcsolatos rövid lejáratú kötelezettségeket a 14.5-ös számú kiegészítő megjegyzés alatt mutatjuk be.

14.5. Szállítói és egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

A szállítói kötelezettségek korosítása az alábbiak szerint alakult:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Nem lejárt	1 827 657	2 771 765
Lejárt, éven belüli	7 946	1 813
Lejárt, 1 és 5 év között	2 090	2 140
Szállítói tartozások összesen	1 837 693	2 775 718

A Társaság szállítói tartozásait fizetési határidőn belül rendezi, és nem volt jelentős lejárt tartozása 2018. december 31-én, illetve 2017. december 31-én. A bemutatott periódusok lejárt tartozásainak többsége olyan novemberi, illetve decemberi számla, amit a Társaság a következő év elején kifizetett.

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Szállítói tartozások - belföldi	1 559 758	1 254 264
Szállítói tartozások - külföldi	267 857	1 296 892
Kapcsolt vállalatokkal szembeni kötelezettségek	10 078	224 562
Szállítói tartozások összesen	1 837 693	2 775 718

A Társaság az összes kapcsolt félként besorolt nyitott szállítói egyenleg elkülönítését és kapcsolt féllel szembeni kötelezettségként való bemutatását választotta.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A kapcsolt felekkel szembeni tranzakciókat a 17-es számú kiegészítő megjegyzésben mutatjuk be.

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek egyenlege az alábbiak szerint alakult:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Folyósított támogatás előlegek*	466 094	413 521
Magánnyugdíjpénztárakkal és nyugdíjpénztárakkal szembeni kötelezettség	318 277	379 309
Társadalombiztosítási kötelezettségek	303 003	319 520
Személyi jövedelemadó kötelezettség	244 555	260 499
Nagyvállalati licenz szerződésből eredő kötelezettség	212 858	0
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	49 272	62 711
Cash-flow fedezeti ügyletek negatív valós érték változása (veszteség)**	11 953	107 913
Különböző hatóságokkal szembeni rövid lejáratú kötelezettségek	0	149 997
Kutatás-mentési tevékenységből eredő rövid lejáratú kötelezettség	0	124 410
Egyéb kötelezettségek összesen	1 606 012	1 817 880
Kapott támogatások - rövid lejáratú rész*	205 208	321 370
Egyéb halasztott bevételek	1 176	1 338
Halasztott bevételek összesen	206 384	322 708
Teljesített, nem számlázott szolgáltatások összesen	122 191	120 993
Elhatárolt költségek összesen	122 191	120 993
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	1 934 587	2 261 581

* A kapott támogatásokkal kapcsolatos hosszú lejáratú kötelezettségeket a 14.4-es kiegészítő megjegyzés alatt mutatjuk be.

** A cash-flow fedezeti ügyletek valós érték változását a 14.6-os, illetve a 14.7-es kiegészítő megjegyzés tartalmazza.

14.6. Cash flow fedezeti ügyletek

A cash flow fedezeti ügyletként megjelölt, egyéb átfogó eredmény valós értékelési tartalékában elszámolt nyitott tranzakciók valós értéke az alábbi volt.

adatok ezer HUF-ban

Derivatív pénzügyi instrumentumok valós értéke	2018. december 31.	2017. december 31.
Egyéb forgóeszközök		
Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban		
Cash-flow fedezeti ügyletek pozitív valós értéke	122 985	61 052
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		
Derivatív pénzügyi instrumentumok megjelölt fedezeti kapcsolatban		
Cash-flow fedezeti ügyletek negatív valós értéke	11 953	107 913

A jelentős devizás árfolyam-kitettséget jelentő várható devizás cash flowk határidős ügyletek kötésével kerülnek fedezésre. A nyitott forward szerződések valós értékváltozásait a Társaság az egyéb forgóeszközök, illetve az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek között jeleníti meg a mérlegében.

14.7. Pénzügyi kockázatkezelési politika

A pénzügyi kockázatkezelés célja, hogy a kockázatokat az operatív és a finanszírozási tevékenységeken keresztül folyamatosan csökkentse.

A mérleg a bemutatott időpontokban a következő pénzügyi eszköz és kötelezettség kategóriákat tartalmazta:

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

a) Pénzügyi instrumentumok valós értéke:

Pénzügyi eszközök:

adatok ezer HUF-ban

	Amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök	Értékesít- hető pénzügyi eszközök	Derivatív pénzügyi instrumentu- mok	Összesen könyv- szerinti értéken	Összesen valós értéken	Különbség
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	299 662	0	0	299 662	299 662	0
Vevőkövetelések	5 835 141	0	0	5 835 141	5 835 141	0
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	0	122 985	122 985	122 985	0
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáratl	2 650 000	0	0	2 650 000	2 650 000	0
Állampapírok 3 hónap feletti lejáratl	23 584 753	0	0	23 584 753	23 458 793	125 960
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	340 648	0	0	340 648	340 648	0
Készpénz és pénzeszköz egyenértékesek	6 199 320	0	0	6 199 320	6 199 320	0
Összesen 2018. december 31.	38 909 524	0	122 985	39 032 509	38 906 549	125 960
Egyéb hosszú lejáratú eszközök	357 803	0	0	357 803	357 803	0
Vevőkövetelések	6 098 631	0	0	6 098 631	6 098 631	0
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok		0	61 052	61 052	61 052	0
Lekötött betétek - HUF - 3 hónapon túli lejáratl	258 870	0	0	258 870	258 870	0
Állampapírok 3 hónap feletti lejáratl	13 491 725	10 479 074	0	23 970 799	23 970 799	0
Egyéb rövid lejáratú eszközök kivéve adók, költségek és bevételek aktív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni követelések	359 139	0	0	359 139	359 139	0
Készpénz és pénzeszköz egyenértékesek	5 840 366	0	0	5 840 366	5 840 366	0
Összesen 2017. december 31.	26 406 534	10 479 074	61 052	36 946 660	36 946 660	0

Minden pénzügyi eszköz jelzálog- és tehermentes.

Pénzügyi kötelezettségek:

adatok ezer HUF-ban

	Pénzügyi kötelezettségek amortizált bekerülési értéken	Derivatív pénzügyi instrumentumok	Összesen könyv- szerinti értéken	Összesen valós értéken	Különbség
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	33 767	0	33 767	33 767	0
Szállítói tartozások	1 837 693	0	1 837 693	1 837 693	0
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	11 953	11 953	11 953	0
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek kivéve adók, költségek és bevételek passzív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni kötelezettségek	215 025	0	215 025	215 025	0
Összesen, 2018. december 31	2 086 485	11 953	2 098 438	2 098 438	0
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	26 656	0	26 656	26 656	0
Szállítói tartozások	2 775 718	0	2 775 718	2 775 718	0
Megjelölt fedezeti kapcsolatba vont derivatív pénzügyi instrumentumok	0	107 913	107 913	107 913	0
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek kivéve adók, költségek és bevételek passzív időbeli elhatárolásai, munkavállalókkal szembeni kötelezettségek	136 478	0	136 478	136 478	0
Összesen, 2017. december 31	2 938 852	107 913	3 046 765	3 046 765	0

Az Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek sor nem tartalmazza a kapott támogatásokat; továbbá az „egyéb rövid lejáratú eszköz”, valamint „egyéb rövid lejáratú kötelezettség” sorok nem tartalmaznak adókat és aktív-, passzív elhatárolásokat - mindezek a 14.5-ös kiegészítő megjegyzések alatt kerültek bemutatásra.

Az értékvesztéssel csökkentett vevőkövetelések, valamint a szállítók értéke – rövid lejáratuk miatt – a valós értéküket közelítik meg.

A pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek, valamint a lekötött bankbetétek, a 3 hónapon belüli lejáratú rendelkezésre álló diszkontkincstárjegyek és az egyéb rövid távú eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékei közelítik valós értéküket a beszámoló fordulónapján a rövid lejárat következtében.

Egyéb hosszú lejáratú pénzügyi eszközök:

Egyéb, állami szervekkel szemben követelt hosszú lejáratú eszközökről a 14.1-es számú kiegészítő megjegyzésnél írtunk részletesen. A diszkontáláshoz kockázatmentes kamatlábat használt a Társaság (állami kötvények hozamgörbéből származtatott zéró kupon ráták az Államadósság Kezelő Központ Zrt. honlapján közölt értékben – www.akk.hu).

Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek:

A kapcsolt felekkel szembeni kötelezettségek 17-es megjegyzés alatt közölt könyv szerinti értéke közelít a valós értékéhez. A 2018. december 31-ei egyenleg hasonlóan a 2017. december 31-ei egyenleghez nagyrészt garanciális szállítói kifizetés visszatartásokból származó kötelezettség, melynek valós értéke diszkontált cash-flow módszerrel került megállapításra a lentebb bemutatott adatokat felhasználva.

Deviza forward ügyletek valós értéke:

A deviza forward ügyletek valós értéke a tranzakciók nem realizált, év végi átváltási árfolyamokra való átértékelés következtében keletkezett, várhatóan egy éven belül realizálandó nyereségét vagy veszteségét mutatja. A használt valós értékek a partner bankok által kalkulált mark-to-market értékelés során alkalmazottakkal megegyezők.

Valós érték hierarchia

A használt valós értékek 1-től 3-as szintű kategóriákba sorolhatóak, attól függően, hogy a valós érték meghatározása milyen mértékben megfigyelhető inputokon alapul.

- 1. szint: Azonos eszközök vagy kötelezettségek aktív piacon jegyzett (nem módosított) árfolyama.
- 2. szint: Olyan értékelési technika, amelynél minden lényeges input az eszközökre vagy a kötelezettségekre közvetlenül (mint árfolyam) vagy közvetve (mint származtatott árfolyam) megállapítható.
- 3. szint: Olyan alapadat, mely nem piacon megfigyelhető információon alapul.

Az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök és a pénzügyi kötelezettségek valós értéke 3. szintű információk alapján került meghatározásra diszkontált cash flow módszer alkalmazásával, amennyiben utóbbi releváns. A becsült pénzáramok az adott szerződéseken alapulnak, míg a diszkontráták kockázat mentes, adózás előtti ráták (állami kötvények hozamgörbéből származtatott zéró kupon ráták). A devizában denominált pénzügyi instrumentumok a Magyar Nemzeti Bank árfolyamai alapján kerültek átváltásra.

A Társaság nem rendelkezik olyan valós értéken értékelt eszközzel vagy kötelezettséggel, amelynek valós értéke 3. szintű információk alapján került meghatározásra.

A HungaroControlnak 2-es szintű piaci árakból származtatott valós értéken értékelt eszközei voltak. A derivatív ügyletek esetében használt valós értékek a bankoktól kapott havi mark-to-market értékekkel megegyezők.

Nem került sor átsorolásokra a valós érték hierarchia 1-es és 2-es szintje alapján értékelt pénzügyi instrumentumok között.

b) Pénzügyi kockázatok kezelése

A Társaság a működésével kapcsolatos pénzügyi kockázatokat nyomon követi és menedzseli. A Társaság szabályzatai és működési keretei egyértelműek. A Felügyelőbizottság látja el a felügyeleti funkciót a Társaság felett. A treasury funkció nem profit centerként működik; spekulatív célú tranzakciók nem megengedettek. A Társaság tevékenységéből eredő elsődleges pénzügyi kockázatok a piaci- (beleértve az árfolyam-, kamat- és inflációs kockázatokat), hitelezési- és likviditási kockázatok.

Piaci kockázat:

A Társaság tevékenységén keresztül elsősorban a deviza árfolyamok-, kamatlábak-, valamint inflációs ráták változásából eredő pénzügyi kockázatoknak van kitéve. A léginavigációs szolgáltatás nyújtásából eredően a Társaság speciális kockázattal is rendelkezik. Ezek a kockázatok és azok kezelési módszerei a lentiekben kerülnek bemutatásra.

Árfolyamkockázat kezelése

A Társaság árfolyamkockázatnak való kitétsége és kockázata a devizában befolyó árbevételével, illetve a devizás kifizetéseivel kapcsolatban lép fel.

A légiforgalmi irányítás díjbevétele képviseli a Társaság árbevételének 99,5%-át (2017-ben 98,8%). Az en-route és terminál szegmensekben – a teljesítményterv rendszerében – az árfolyamkockázatot a Társaság viseli. A légiforgalmi irányítási szolgáltatásokért felszámított díjak forintban rögzítettek, viszont euróban kerülnek számlázásra. A használt átváltási árfolyam a számlázási periódust megelőző hónap ('t-1') napi záró Reuters-árfolyamainak átlaga. Annak a kockázatnak a csökkentésére, miszerint az HUF/EUR árfolyam az egységdíjak meghatározásának időszaka ('t-1' hónap átlaga) és az összegek HungaroControlhoz történő befolyásának időpontja ('t+2' hónap) között változik, a Társaság deviza forward ügyleteket köt. A Társaság en route és terminál árbevételéből származó várt cash-flowját fedezi a devizás kockázatkezelési szabályzatban meghatározott limitek alapján.

A koszovói légtér feletti légi irányítási szolgáltatás esetében a díjak szerb dinárban kerülnek meghatározásra. Ez a bevétel nem kerül fedezésre, mivel azonban az árbevétel relatív kis részét teszi ki (2018-ban 2,7%, 2017-ben 3,7%), nem képvisel jelentős árfolyam kockázatnak való kitétséget. Továbbá, a Koszovó szegmens esetében, a teljes költségmegtérítéssel rendszeres követelésben, az árfolyamok változásából adódó kockázat áthárítható a légitársaságokra, mivel az árfolyamdifferenciák az egyes költségalapok részét képezik.

A Társaság szintén fedezi a jelentős devizás kitétséget jelentő biztos kötelezettségvállalásból származó devizás kifizetéseit, valamint az egyéb devizás kitétséget jelentő cash flowkat.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A devizában denominált vevőkövetelések összege meghaladja a devizában denominált szállítók egyenlegét. A Társaság devizában denominált pénzügyi eszközeinek és kötelezettségeinek bemutatott könyv szerinti értéke az alábbiak szerint alakult:

	Év végi átváltási árfolyamok		Devizában denominált eszközök (adott deviza)		Devizában denominált eszközök (ezer forint)	
	2018. december	2017. december	2018. december	2017. december	2018. december	2017. december
EUR	321,51	310,14	19 099 720	21 210 053	6 140 751	6 578 086
USD	280,94	258,82	133	57	37	15
GBP	355,25	349,48	0	415	0	145
Egyéb					304	0

	Év végi átváltási árfolyamok		Devizában denominált kötelezettségek (adott deviza)		Devizában denominált kötelezettségek (ezer forint)	
	2018. december	2017. december	2018. december	2017. december	2018. december	2017. december
EUR	321,51	310,14	2 318 718	5 659 937	745 491	1 755 373
USD	280,94	258,82	4 717	274	1 325	71
GBP	355,25	349,48	123	0	44	0
Egyéb					5 113	0

Az eszközök pénzeszközöket, és pénzeszköz egyenértékeseket, vevői követeléseket, valamint egyéb rövid lejáratú követeléseket tartalmaznak. A bemutatott kötelezettségek szállítói kötelezettségekből és egyéb rövid lejáratú kötelezettségekből állnak.

Deviza forward ügyletek

A jelentős devizás árfolyam-kitettséget jelentő várt cashflowkat a Társaság határidős ügyletekkel fedezi. A Társaság ezen ügyleteket cashflow fedezeti ügyletként jelöli meg. A fedezeti ügyletek célja a biztos kötelezettségéből származó cashflowk (bevételek és kiadások) forint értékének biztosítása.

Év végén az alábbi nyitott ügyletekkel rendelkezett a Társaság:

adatok ezer HUF-ban

2018. december 31.	Árbevétel fedezése (EUR eladás)	Szállítói fedezések (EUR vétel)	Szállítói fedezések (USD vétel)	Összesen
Deviza	EUR	EUR	USD	
Deviza összege	-24 004 403	6 006 308	3 350 000	
Forint érték	-7 754 306	1 894 226	888 383	-4 971 697
Nyitott ügyletek év végi valós értékének megoszlása				
Értékelési tartalék (várt Nyeresség (+) / Vesztesség (-))	15 344	36 502	-1 183	50 663
Eredménykimutatással szemben elszámolt nem hatékony rész	241	0	40	281
Eredménykimutatással szemben elszámolt hatékony rész	16 106	0	0	16 106
Eszköz bekerülési értékben elszámolt hatékony rész	0	0	44 779	44 779
Pénzügyi eredmény részeként elszámolt swap pontokból számított kamatbevétel	-797	0	0	-797
Összesen	30 894	36 502	43 636	111 032

2017. december 31.	Árbevétel fedezése (EUR eladás)	Szállítói fedezések (EUR vétel)	Szállítói fedezések (USD vétel)	Összesen
Deviza	EUR	EUR	USD	
Deviza összege	-23 965 674	13 052 104	3 732 750	
Forint érték	-7 468 931	4 071 708	1 014 574	-2 382 650
Nyitott ügyletek év végi valós értékének megoszlása				
Értékelési tartalék (várt Nyeresség (+) / Vesztesség (-))	33 327	-2 808	-63 803	-33 284
Eredménykimutatással szemben elszámolt nem hatékony rész	61	-7 113	0	-7 052
Eredménykimutatással szemben elszámolt hatékony rész	73	0	0	73
Eszköz bekerülési értékben elszámolt hatékony rész	0	-4 870	0	-4 870
Pénzügyi eredmény részeként elszámolt swap pontokból számított kamatbevétel	-1 806	0	0	-1 806
Összesen	31 655	-14 791	-63 803	-46 939

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A fenti, előrejelzett tranzakciók között nincs olyan, melynek bekövetkezése nem várható a jövőben. A határidős ügyletek lejáratakor az értékelési tartalékban felhalmozott valós értékelési különbözeti összegek az eredménykimutatásban elszámolásra kerülnek.

A következő összegek kerültek elszámolásra az eredménykimutatásban a 2018-as, illetve 2017-es pénzügyi évek során:

adatok ezer HUF-ban

Átfogó eredménnyel szemben, derivatív pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatosan elszámolt tételek	2018. december 31.	2017. december 31.
Értékelési tartalékból árbevételbe átsorolt tételek (- veszteség/ + nyereség)	-273 218	-84 374
Fedezett vevőköveteléseken keletkezett, árbevételben elszámolt árfolyamdiffereciák (- veszteség/ + nyereség)	74 302	8 137
Cash-flow fedezeti ügyletek pénzügyi eredményben elszámolt nem hatékony része (- veszteség/ + nyereség)	9 548	27 596
Eredménykimutatással szemben, pénzügyi eredményben elszámolt kamatok (kapott swap pontok)	27 111	31 237
Nyereség (+)/veszteség (-) összesen cash-flow hedge tranzakciókból	-162 257	-17 404
Nyitott cash-flow fedezeti ügyletek egyéb átfogó eredményben elszámolt valós érték változása (valós értékelési tartalék év végi egyenlege)	50 662	-33 285
Cash-flow fedezeti ügyletek teljes eredménye tőkében	-111 595	-50 689

Év végén az egyéb átfogó eredményben elszámolt nyereség összege 2018-ban 83.947 ezer HUF volt, 2017-ben 18.826 ezer HUF.

Mérlegtételek árfolyam érzékenysége

A Társaság euróval szembeni kitettsége az árbevétel és a vevőkövetelések euróban számlázott egyenlegeinek esetében a legjelentősebb, ezért az elvégzett érzékenységvizsgálat erre a devizára összpontosít.

A következő tábla a Társaság érzékenységet mutatja a forint euróval szembeni értékében bekövetkezett 3 százalékos növekedése vagy csökkenése esetén. A Társaság az euró elmúlt öt évben történő elmozdulásai alapján arra a következtetésre jutott, hogy egy 3 %-os érzékenységi ráta ésszerűen lehetséges változást képvisel, és megfelelő benchmarkot szolgáltat a HUF-val szembeni EUR-rátákhoz. A lentiekben pozitívként feltüntetett számok az eredményben és tőkében való növekedést jelzik, míg a negatív értékek a tőke és eredmény csökkenését jelentik. Az euró forinttal szembeni 3%-os leértékelődése az ugyanilyen mértékű felértékelődéssel szemben azonos, viszont ellentétes irányú változást eredményez a tőkében, eredményben.

A mérlegtételek érzékenységvizsgálata kiterjed az EUR-ban denominált pénzeszközökre, vevői követelésekre, szállítói tartozásokra, egyéb követelésekre, -kötelezettségekre és a fedezeti ügyletekre. Ezek év végi átváltási értékét módosítjuk az EUR fordulónapi árfolyamában bekövetkezett 3%-os változásával. A fordulónapi eredményre, tőkére gyakorolt hatást mutatjuk be, feltételezve, hogy az ésszerűen lehetséges, adott kockázati faktorból eredő változás ekkor következett be.

HUNGAROCNTR
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

adatok ezer HUF-ban

	EUR/HUF	Eszközök (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Kötelezettségek (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Adózás előtti eredményre és tőkére gyakorolt hatása (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Tőkére gyakorolt hatás (%)
2018. év					
103%	331,16	184 223	-22 365	161 858	0,5%
100%	321,51	0	0	0	
97%	311,86	-184 223	22 365	-161 858	-0,5%
2017. év					
103%	319,44	197 343	-52 661	144 681	0,5%
100%	310,14	0	0	0	
97%	300,84	-197 343	52 661	-144 681	-0,5%

Deviza forward ügyletek nélkül a forint euróval szembeni 3%-os leértékelődése 0,5%-os növekedést okozna 2018. december 31-én az EUR-ban denominált tételek nettó pozíciójának egyenlegében, azaz az eredménytartalékban és a pénzügyi eredményben (2017. év viszonylatában ugyanez az érték szintén 0,5% lenne) – minden egyéb tényezőt változatlanul feltételezve. Ez azt jelenti, hogy a Társaság kitettsége az EUR-val szemben jelentős, és a pénzügyi eredmény viszonylag érzékeny a HUF/EUR ráta változására. Egy hasonló vizsgálat a rátákban 5%-os változást feltételezve 0,8% változást okozna az eredménytartalékban 2018-ra, és 2017-re is.

Hasonló feltételezések a lenti valós érték változásokat eredményeznék az év végén nyitott derivatív ügyletek esetében.

adatok ezer HUF-ban

	EUR/HUF	Adózás előtti eredményre gyakorolt hatás (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	Tőkére gyakorolt hatás (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő
2018. év			
103%	331,16	-78 966	-114 203
100%	321,51	0	0
97%	311,86	78 966	114 203
2017. év			
103%	319,44	-413	-364 161
100%	310,14	0	0
97%	300,84	413	364 368

A következő táblázat egy feltételezett felértékelődés, illetve leértékelődés vevői követelésekre tett hatását mutatja, figyelembe véve a fedezeti értékelési tartalék egyenlegének változását is, azonos elmozdulásokat feltételezve mindkét egyenleg esetében.

adatok ezer HUF-ban

EUR/HUF		Vevőkövet- elések	Adózás előtti eredményre és tőkére	Tőkére gyakorolt hatás fedezeti
		(+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	gyakorolt hatása (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő	ügylet értékelési tartalékkal (+) Eredmény növelő (-) Eredmény csökkentő
2018. év				
103%	331,16	5 980 761	174 197	21 520
100%	321,51	5 806 564	0	0
97%	311,86	5 632 367	-174 197	-21 520
2017. év				
103%	319,44	6 277 658	182 844	-39 997
100%	310,14	6 094 814	0	0
97%	300,84	5 911 970	-182 844	39 997

Év végi átértékelés

A mérlegben lévő devizás tételek év végi átértékelésének eredménye 37.411 ezer HUF veszteség volt 2018. év végén (2017-ben 16.468 ezer HUF veszteség).

Kamatlábckockázat kezelése

Kamatozó követelésekből és kötelezettségekből eredő kamatlábckockázat

A Társaság jelentős készpénztöbbséggel rendelkezik, amit fix kamatozású banki lekötésekbe, illetve diszkontkincstárjegybe, államkötvénybe fektetett be.

A Társaság fő célja, hogy likviditását biztosítsa; a szabad pénzállomány hozamszerzés céljából való befektetése másodlagos cél. Ezért a megengedett befektetési formák a forintos vagy devizás banki lekötések, diszkontkincstárjegyek és a Magyar Állam által kibocsátott államkötvények, vagy a Magyar Központi Bank által kibocsátott pénzügyi instrumentumok. Így a Társaság pénzügyi eszközökön keresztüli kitettsége a kamatlábak változásával szemben korlátozott.

A Társaság szándéka szerint lekötött bankbetéteit olyan intézményeknél helyezi el, melyek hosszú távú hitelminősítésük alapján magas besorolást értek el. A Magyar Állam által kibocsátott diszkontkincstárjegyek és államkötvények hitelbesorolása megegyezik az országgkockázattal, amit a Standard & Poor's 2019 februárban „BBB” besorolásúra, azaz befektetésre ajánlott státuszának értékelt. A lekötött betétek egy intézménynél elhelyezett lehetséges mértéke a teljes pénzeszközhöz viszonyítva 30%-ban maximalizált az adott pénzügyi döntés meghozatalának pillanatában. A 30%-os limit 50%-ra módosul, amennyiben a Társaság pénzeszközeinek volumene nem éri el a 6 milliárd forintot.

A kockázati kitettséget a Társaság az alábbi súlyokkal állapítja meg: bankbetétek 100%, kivéve, az olyan befektetési partnernél, konkrét likviditási céllal elhelyezett pénzeszközöket, ahol az eredeti (lekötéskori) futamidő nem több 5 munkanapnál (ide értve a lekötetlen, folyószámlán tartott pénzeszközöket is), mivel ilyen esetekben a kockázati súly 0%. A befektetési partnerrel kötött határidős ügyletek kockázati súlya

10% az ügylet nominális (forintban leszállítandó) értékére vetítve. A befektetési partnernél vezetett értékpapírszámlán tartott állampapírok kockázati súlya 50%.

A Társaság kamatozó lekötött betétállományának szerkezete az alábbiak szerint alakult:

	2018	2017
Éves kamatláb	Betét összege	Betét összege
Forint alapú betétek	ezer HUF	ezer HUF
< 1%	10 350 000	4 650 000
Összesen	10 350 000	4 650 000
EUR alapú betétek	EUR	EUR
< 0,5%	28 600	28 600
Összesen	28 600	28 600

A tábla befektetési a piacon elérhető kamatlábak csökkenését mutatja.

A Társaság nem rendelkezik hitellel, hitelkerettel, vagy bármilyen kamatozó pénzügyi kötelezettséggel.

A Társaság kamatláb változásra érzékenységi vizsgálatot nem végzett, mivel a fenti eszközök egyike sem változó kamatozású. A Társaság nem birtokol egyéb változó kamatozású eszközt sem.

Kamatláb-kockázat egyéb forrásból

A Társaság kamatlábak változásából eredő kitettsége a Koszovó üzletágban, illetve annak árbevételén keresztül jelentkezik leginkább, ahol teljes költségmegtérítési elszámolási rendszer van érvényben. Ezen üzletág eredményét elsősorban a tőkeköltség határozza meg (lekötött tőke hozama), kalkulációjának alapjául a kockázatmentes, 10 éves lejáratú magyar állampapírok hozama szolgál és a légitársaságok által megtérítendő költségalap részét képezi.

Az en-route üzletág esetében érvényben lévő teljesítmény rendszer lehetővé teszi a kockázatmentes kamatláb felett kockázati prémium érvényesítését a költségalapban szereplő tőkeköltség kalkulációja során (Magyarországon az átrepülő üzletág esetében ez 2,4%; a terminálnavigációs díjak tekintetében, mivel a forgalmi kockázatot a Társaság nem vállalja, csak a költségkockázat vállalás miatt volt lehetőség kockázati prémium beépítésére a tőkeköltség számításánál 1%-os mértékben). Ez a teljes, 2015-2019-es referencia periódusra előre meghatározásra került, így a perióduson belüli kamatlábak alakulása eltérhet a tényleges tőkeköltségben érvényesített összegtől, az adott üzletág eredményességére azonban nem lehet hatással. Ugyanakkor a tőkeköltség kalkulációjához használt nettó eszközállomány részeként nem megengedett a kamatozó eszközök figyelembe vétele, így a Társaság befektetési tevékenysége hatással van az üzletág profitabilitására. Ebből adódóan a Társaság kamatlábak elmozdulásából adódó kockázatnak való kitettsége nagymértékű lehet, amennyiben nagy összegű, kamatozó eszközöket birtokol.

Inflációs kockázat kezelése

A teljesítményrendszer alapján az inflációs ráta változásából eredő kockázatot a légitársaságok viselik (en-route szegmens). A Koszovó üzletág teljes költségtérítési rendszerben működik, ahol minden kockázat (az inflációs kockázatot is beleértve) áthárul a légitársaságokra, habár csak hosszú távon - két év után ($n+2$. periódus) - érvényesíthetők a díjakon keresztül.

Az inflációs kockázat kezelésének módja, hogy a Társaság törekszik a költségek minél nagyobb körének alakulását a tényleges inflációhoz igazítani. Ennek érdekében a Társaság a költségelemek közül a legnagyobb arányt képviselő személyi juttatások jelentős részét bérmegállapodások formájában az inflációhoz kötötte.

A Társaság nem rendelkezik olyan pénzügyi eszközzel vagy kötelezettséggel, amelyek értéke az inflációs ráta esetleges változásának hatására módosulna és jelentősen befolyásolná a tőke egyenlegét, illetve az adott évi eredményt.

Hitelezési kockázat kezelése

Hitelezési kockázat akkor keletkezik, ha egy szerződéses partner kötelezettségei nemteljesítésével pénzügyi veszteséget okoz a Társaságnak. A Társaság hitelezési kockázatnak való kitettsége a vevő nemfizetésének kockázatából adódik, továbbá olyan hitelintézetek csődjének kockázatából, ahol pénzállomány került elhelyezésre vagy befektetésre, vagy derivatív ügylet került megkötésre.

A Koszovó üzletágon belül azon kockázat pénzügyi hatása, hogy egy üzleti partner szerződéses kötelezettségét nem teljesíti, gyakorlatilag nulla, abból kifolyólag, hogy az elszámolt értékvesztések, leírások költségalapban elszámolható költségnek minősülnek (így a díjakon keresztül érvényesíthetők) a teljes költségmegtérítés rendszerében.

Ezzel szemben az átrepülő és terminál üzletágban a teljesítményrendszer keretein belül a vevő-nemfizetés kockázatát már a Társaság viseli.

A követelések lejárat szerinti megbontását, illetve az elszámolt értékvesztések egyenlegeit a 14.2-es számú megjegyzésnél mutatjuk be. Az ott bemutatott táblázatok összefoglalják a Társaság hitelezési kockázatát.

A vezetőség úgy véli, hogy a Társaság egyik vevőjétől sem függ jelentősen, így nincsen jelentős követelés kockázat koncentrációja.

Likviditási kockázat kezelése

A Társaságnál a likviditási kockázat kezelése kiterjed a kellő mennyiségű pénzeszköz-tartalék fenntartására; a tényleges és tervezett cashflowk monitorozására; valamint annak biztosítására, hogy a megfelelő forrásból származó, lejáratú és versenyképes árú fedezet álljon rendelkezésre a felmerülő likviditási igényhez mérten. A Társaság nem rendelkezik külső adóssággal, likviditási helyzete stabil.

A likviditási kockázat hatékonyan kezelhető a költségalap-elszámolásokon keresztül; lehetőség van továbbá a díjak év közbeni módosítására, amennyiben szükségessé válik, illetve külső forrás bevonására.

A likviditási kockázatot főképp a forgalom alakulása befolyásolja: amennyiben a forgalom jelentősen elmarad a várt szinttől, úgy adott üzleti évben alulfinanszírozás alakulhat ki. Ez azonban a Terminál és Koszovó üzletágakban tárgyévot követő második évben ($n+2$. periódus) a díjakon keresztül

érvényesíthető, így ezeknél az üzletágaknál a Társaságnak lényegében nincs forgalmi kockázata, likviditási azonban igen. Az en-route üzletágban, a teljesítményrendszer keretén belül, a Társaság forgalmi kockázata maximum az árbevétel 4,4%-a, azonban sávós módon oszlik meg: a forgalom tervezhez képesti ± 0 -2%-os eltérése esetén, a Társaság a forgalom változás teljes hatását viseli; míg a forgalom 2-10% közötti elmozdulása esetén a 2%-os elmozdulás feletti rész 30%-át viseli csupán a Társaság. 10% felett minden további hatás a légtérhasználókat terheli. A tervezettet meghaladó forgalom a Társaság eredményességét javítja. A tervtől elmaradó forgalom rontaná az eredményességet, azonban ennek ellensúlyozására jogosult a Társaság magasabb tőkeköltség felszámítására.

Ettől függetlenül a forgalmi változás közvetlen likviditási hatását a Társaságnak kezelnie kell, mivel a légitársaságokra eső rész legelőször az üzleti évet követő második évben érvényesíthető.

A terminálnavigációs üzletágban a forgalom tervtől való elmaradásának kockázata 2017 és 2018 években sem befolyásolta a Társaság eredményességét, mivel a forgalmi kockázatomegosztás alól ez az üzletág mentesül, mivel a vonatkozó EU rendelet erre lehetőséget adott a kisebb forgalmú repterek esetében.

A teljesítményrendszerben a tervezettnél nagyobb költségek általában nem háríthatók át a légtér felhasználókra. A légitársaságokra való áterhelés lehetősége kizárólag a nem kontrollálható költségek esetében áll fenn, de ennek érvényesítése hosszú időtávot ölel fel, az csak az adott referencia periódust követően téríthető meg a felhasználókkal.

Léginavigációs szolgáltatás nyújtásából eredő kockázatok:

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 69. §-ának (1) bekezdése szerint (a Magyarországon nyújtott szolgáltatások esetében), valamint a 2013. évi CCXLVIII. törvény, továbbá az 510/2013. számú kormányrendelet 3. paragrafusa értelmében (Koszovó légtérben nyújtott szolgáltatásnál) légiforgalmi irányítói tevékenység ellátásához felelősségbiztosítási fedezet megléte kötelező. A Társaság minden bemutatott év esetében teljesítette ezt a kritériumot.

Pénzügyi kötelezettségek lejárat szerinti szerkezete

A lenti táblázat a nem derivatív pénzügyi instrumentumok lejárat szerkezetét mutatja be 2018., illetve 2017. december 31-én, a szerződés szerinti kifizetések nem diszkontált értékeit alapul véve. A táblázat elkészítésénél az a dátum került figyelembe vételre, amikor a visszafizetés a Társaságtól legkorábban követelhető.

adatok ezer HUF-ban					
	Lejárt	1 éven belül esedékes	1 és 5 éven belül esedékes	5 éven túl esedékes	Összesen
2018. december 31.					
Szállítói tartozások	10 036	1 827 657	0	0	1 837 693
Egyéb kötelezettségek	0	215 025	0	0	215 025
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	29 505	4 262	33 767
Összesen	10 036	2 042 682	29 505	4 262	2 086 485
2017. december 31.					
Szállítói tartozások	3 953	2 771 765	0	0	2 775 718
Egyéb kötelezettségek	0	136 478	0	0	136 478
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	22 544	4 112	26 656
Összesen	3 953	2 908 243	22 544	4 112	2 938 852

15. Céltartalékok

Számviteli politika:

A Társaság céltartalékot akkor számol el, ha tényleges vagy vélelmezett kötelezettsége van valamely múltbeli eseményből kifolyólag, és valószínűsíthető, hogy a kötelezettség rendezése gazdasági értéket képviselő források kiáramlását eredményezi, valamint megbízhatóan meg lehet becsülni a kötelezettség összegét. A céltartalékok a fennálló kötelezettség mérlegfordulónapon történő kiegyenlítéséhez szükséges, a rendelkezésre álló legjobb ismeretek szerint megbecsült értéken kerülnek a könyvekbe.

Jelentős számviteli becslések:

Céltartalék képzése, különösen peres ügyek esetében, jelentős részben becslésen alapul. A Társaság meghatározza egy múltbeli esemény következtében kialakuló kedvezőtlen helyzet bekövetkezésének valószínűségét, és ha a valószínűség meghaladja az 50%-ot, a Társaság a kötelezettség becsült összegére céltartalékot képez.

Az év végi összevont egyenlegek az alábbiak szerint alakultak:

adatok ezer HUF-ban

Céltartalékok	Jogi ügyekre képzett céltartalék	Egyéb céltartalék	Összesen
Hosszú lejáratú céltartalékok	0	28 501	28 501
Rövid lejáratú céltartalékok	4 020	30 540	34 560
Egyenleg 2017. december 31-én	4 020	59 041	63 061
Hosszú lejáratú céltartalékok	0	28 501	28 501
Rövid lejáratú céltartalékok	11 164	53 646	64 810
Egyenleg 2018. december 31-én	11 164	82 147	93 311

A hosszú lejáratú céltartalékok esetében nem történt változás a 2018-as évben.

A lenti táblázat a rövid lejáratú céltartalékok alakulását mutatja be:

adatok ezer HUF-ban

Rövid lejáratú	Jogi ügyekre képzett céltartalék	Egyéb céltartalék	Összesen
Egyenleg 2017. január 1-én	24 805	122 376	147 181
Tárgyévi képzések	4 020	30 540	34 560
Tárgyévben felhasznált összegek	-24 805	-122 376	-147 181
Egyenleg 2017. december 31-én	4 020	30 540	34 560
Tárgyévi képzések	7 144	53 646	60 790
Tárgyévben felhasznált összegek	0	-30 540	-30 540
Egyenleg 2018. december 31-én	11 164	53 646	64 810

Az "Egyéb céltartalék" az Innovációs és Technológiai Minisztériumnak és a Honvédelmi Minisztériumnak fizetendő olyan kötelezettségekre (2018. december 31-én 53.646 ezer HUF, 2017. december 31-én 30.540 ezer HUF) képzett céltartalék, amely múltbeli eseményből származik, a kifizetés valószínűsíthető, illetve a kötelezettség értéke megbízhatóan becsülhető.

A hosszú lejáratú céltartalékok kockázatmentes, államkötvények hozamaiból származtatott adózás előtti diszkontrátával kerülnek diszkontálásra.

16. Munkavállalói juttatások

Számviteli politika:

Meghatározott juttatási programok:

2013 végéig a Társaság „meghatározott juttatási programot” működtetett. Ezt a 2013. december 31-ével hatályba lépett Életpálya program váltotta fel.

A Társaság a Kollektív Szerződésben meghatározott „HungaroControl Életpálya Program”, valamint az „Irányítói Életpálya Megállapodás” alapján hosszútávú munkavállalói juttatásként „Életpálya programot” működtet. Az Életpálya program keretében a juttatások meghatározott része nyugdíjcélú befektetési eszközökbe kerül befektetésre, míg az Irányítói Életpálya megállapodásban rögzített juttatások egy része külön befektetési instrumentumban kerül elkülönítésre, melyhez a munkavállalók csak az irányítói munkaviszony befejezésekor juthatnak hozzá. A befektetési instrumentumairól szóló megállapodás – amelyekbe az előző program záró egyenlege is befizetésre fog kerülni – a légiforgalmi irányítói munkakörben dolgozókkal kapcsolatban megszületett, azonban az instrumentumok beszerzése 2018 végéig nem történt meg. A programok közti áttérés a nem légiforgalmi irányító munkavállalók vonatkozásában lezajlott, az előző rendszer záró egyenlegének kifizetései a tervezettnél megfelelően megtörténtek. Az áttéréskor az egyéb átfogó eredményben szereplő aktuáriusi különbözetek eredménytartalékba történő átvezetése a kifizetésekkel arányosan történik. 2018. évben 4.376 ezer HUF, 2017. évben 79.202 ezer HUF került az eredménytartalékba átvezetésre.

Életpálya programok:

A 2013. december 31-ével hatályba lépett Kollektív Szerződés által szabályozott „HungaroControl Életpálya Program” keretében, valamint az ugyanezen időponttal aláírt „Irányítói Életpálya Megállapodás” keretében létrejött programok esetében a kötelezettséget és a ráfordítást abban a periódusban szükséges megjeleníteni, amikor a munkavállaló megszolgált az azt az időt, ami feljogosítja az állami, magán vagy önkéntes nyugdíjpénztári rendszerek juttatásaihoz. Ezek esetében a munkáltató arra vállal kötelezettséget, hogy megadott összeggel hozzájárul az adott munkavállaló későbbi nyugdíjához, azonban nem vállal kötelezettséget a befizetések jövőbeli hozamával kapcsolatosan. Az Életpálya programokhoz kapcsolódó kötelezettségek egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások között kerülnek kimutatásra.

Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások:

Az egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások kezdeti és későbbi értékelése megegyezik a munkaviszony megszűnése utáni juttatási programok kezdeti és későbbi értékelésének módszerével kivéve az aktuáriusi nyereség, illetve veszteség elszámolását, amit azonnal az eredménykimutatásban kell elszámolni.

A Társaság nem teljesít befizetéseket elkülönített pénzalapba. A jövőbeni kötelezettségeket az infláció és a béremelkedés mellett egyéb demográfiai hatások (mint halandóság) figyelembevételével kell

meghatározni, és az így becsült pénzáramlást diszkontálva kapható meg a juttatások jelenértéke. A Társaság minden év végén az így kalkulált juttatások jelenértékével megegyező összegben mutat be kötelezettséget a beszámolójában. A jogosultságszerzés kezdetétől a kifizetésig tartó teljes időszak alatt halmozza fel a jogosultságot a dolgozó, így ennek csak az abból már eltelt időszakra arányosított részét kell értékelniük a tagvállalatoknak fennálló kötelezettségként.

A Társasághoz vezényelt katonák részére a Honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 2013. évi változása szerint a törvény 132. § alapján járó jubileumi juttatások a Társaságot terhelik, így ezekre a kötelezettségekre múltbeli szolgálat költsége jogcímen egyéb hosszú távú munkavállalói juttatás kerül bemutatásra.

A Társaság 2018. évi gazdasági teljesítmény elismeréseként, továbbá a munkaerőpiaci változásokra reagálva megtartó juttatásra vonatkozó megállapodást kötött a munkavállalók érdekképviselői szerveivel, mely juttatás kifizetésének időpontját a hosszútávú bért megállapodások jövőbeni aláírása fogja meghatározni, így a Társaság céltartalékot képez ezen biztos jövőbeni kötelezettségeinek fedezetére.

Az IAS 19 Munkavállalói juttatások standard alapján elszámolt, hosszú távú munkavállalói juttatásokból származó kötelezettség független, képesített aktuárius értékelése alapján került elszámolásra.

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Munkavállalói juttatások - éven túli rész	690 480	636 434
Munkavállalói juttatások - éven belüli rész	4 469 766	3 676 242
Munkavállalói juttatások összesen	5 160 246	4 312 676

Hosszú távú munkavállalói juttatások

A hosszú távú munkavállalói juttatások a „Munkaviszony megszűnése utáni juttatások” és az „Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások” egy éven túli lejáratú tételeit tartalmazzák. Ezen juttatásokból származó kötelezettségek éven belül lejárató része a „Rövid távú munkavállalói juttatások” mérlegsoron kerül bemutatásra.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A „Munkaviszony megszűnése utáni juttatások”-ból (meghatározott hozzájárulási program és végkielégítések) és az „Egyéb hosszú távú munkavállalói juttatások” –ből származó kötelezettségek teljes összegének (mind a rövid, mind a hosszú lejáratú részek együttesen kimutatva) nettó jelenértéke a következőképp alakult:

adatok ezer HUF-ban

	Végkielégítések	Egyéb munkavállalói juttatások	Egyéb rövid távú juttatások	Összesen
Jelenérték 2017. január 1-én	420 140	2 559 634	1 348 321	4 328 095
Tárgydíszaki szolgálat költsége	202 514	388 181	1 463 563	2 054 258
Kamatköltség	282	4 182	0	4 464
Tárgyévi kifizetések	-179 931	-647 800	-1 348 321	-2 176 052
Diszkontráták változásának hatása	8 176	38 366	0	46 542
Aktuáriusi nyereségek (-)/veszteségek (+)	30 316	25 053	0	55 369
Jelenérték 2017. december 31-én	481 497	2 367 616	1 463 563	4 312 676
Múltbeli szolgálat költsége	0	368 603	0	368 603
Tárgydíszaki szolgálat költsége	332 793	345 025	1 749 757	2 427 575
Kamatköltség	0	-5	0	-5
Tárgyévi kifizetések	-208 898	-172 349	-1 463 563	-1 844 810
Diszkontráták változásának hatása	-625	-8 189	0	-8 814
Aktuáriusi nyereségek (-)/veszteségek (+)	-55 105	-39 874	0	-94 979
Jelenérték 2018. december 31-én	549 662	2 860 827	1 749 757	5 160 246
<i>Éven belül esedékes rész</i>				4 469 766
<i>Éven túl esedékes rész</i>				690 480

Az egyenleg aktuáriusi nyereséget is tartalmaz, mely kisebb részben a kötelezettség azon részén keletkezett, ahol a munkavállalók a megszolgálati időszakot még nem teljesítették. A Kollektív Szerződés értelmében az újonnan belépő, nem légiforgalmi irányítói munkakörben dolgozó munkavállalók 5 év munkaviszony megszolgálása után válnak csak a program teljes jogú tagjaivá. Esetükben a tárgyévi elszámolt aktuáriusi nyereség/veszteség soron olyan hatások jelennek meg, mint például a feltételezettől eltérő béremelés hatása. Aktuáriusi nyereséget keletkeztetett az előző évben feltételezettől eltérő időpontban történő kifizetés miatti feloldás 89.861 ezer HUF összegben, amely abból adódik, hogy néhány munkavállaló a korábban tervezettől eltérő időpontban megy nyugdíjba. 2018-ban összességében az aktuáriusi nyereség/veszteség sor nyereséget mutat.

A következő táblázat mutatja be a juttatások számításakor használt főbb pénzügyi és aktuáriusi becslésekben történt változások hatását:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
Tényleges halál és kilépések hatása	15 721	18 270
Diszkontráta változás hatása	-8 814	46 542
Béremelési feltételezés változás	10 599	11 583
A feltételezéstől eltérő kifizetések hatása	-89 861	0
Tényleges és becsült kilépések hatása	-12 022	-105
Járadék szabály változásának hatása	0	-3 688
Egyéb	-19 416	29 309
Összesen	-103 793	101 911
<i>Egyéb átfogó eredménykimutatás részeként elszámolt</i>	0	0
<i>Eredménykimutatásban elszámolt</i>	103 793	-101 911

Az aktuáriusi nyereségek és veszteségek az eredménykimutatásban kerülnek elszámolásra, mivel a munkáltató arra vállal kötelezettséget, hogy megadott összeggel hozzájárul az adott munkavállaló későbbi nyugdíjához, azonban nem vállal kötelezettséget a befizetések jövőbeli hozamával kapcsolatosan.

Aktuáriusi nyereségek és veszteségek pénzügyi feltételezések változásából

Diszkont ráták: a Társaság az Államadósság Kezelő Központ által közzétett, 2018. december 31-re érvényes zero kupon rátákat használta. Az új rendszer nyitó egyenlege, azaz a régi rendszer záró összegének kifizetése következő évekre lett eltolva, ezért alapvetően rövid távú diszkontrátát alkalmaztunk. Hosszú távú diszkontráták egyedül az üzemi baleset és a vezényelt katonáknak fizetendő jubileumi jutalmak egyenlegénél kerültek alkalmazásra (Egyéb hosszú távú munkavállalói kötelezettségek).

A kötelezettségek diszkontálásához használt ráták 2018-ban egy éven belüli lejárat esetén 0,33%, 2017-ben egy éven belüli lejáratnál nem történt diszkontálás, mivel az éven belüli hozamok 0% közeli értéken mozogtak.

Az aktuáriusi feltételezések közül a diszkont ráták változásának hatása a legszignifikánsabb a kötelezettség jelenértékére gyakorolt hatások között. 2016 és 2017 között 46.542 ezer HUF növekedés volt, míg 2017 és 2018 között 8.814 ezer HUF csökkenés látható.

Aktuáriusi nyereségek és veszteségek a feltételezések változásából adódóan

Tényleges és becsült kilépési valószínűségek: a 2018-as kilépési ráták az utolsó nyolc év historikus adatai alapján kerültek meghatározásra. Ezen értékek munkavállalói kategóriánként az alábbiak szerint alakultak (átlagos értékek):

- 2018: nem légiforgalmi irányítói: 6,12%, légiforgalmi irányítói: 0,21%
- 2017: nem légiforgalmi irányítói: 5,68%, légiforgalmi irányítói: 0,24%

Halálozási ráta: a használt halálozási indexek a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett adatokból kerültek meghatározásra – a közzétett maximum 10%-os munkahelyi baleset okozta halálozási ráta 50%-kal csökkentésre került az elmúlt évek tényleges historikus adatait figyelembe véve.

Béremelések: a vezényelt katonák esetében használtunk béremelési feltételezést, amely 2023-ig áll rendelkezésre. Az új rendszerben a béremelés csak kis mértékben, az üzemi baleseti juttatás esetében hat a várható kifizetésekre. 2023-at követően a hosszú távú jegybanki inflációs céllal összhangban egységesen 3%-os bérnövekedéssel számoltunk.

A Társaság nem várja az aktuáriusi feltételezések olyan ésszerűen feltételezhető változásait, amelyek jelentősen megváltoztatnák a kötelezettség fordulónapi egyenlegét, így az értékelés során használt főbb aktuáriusi feltételezésekre elvégzett érzékenység vizsgálat bemutatására nincs szükség.

Rövid lejáratú munkavállalói juttatások

A rövid lejáratú munkavállalói juttatások az alábbi tételekből állnak:

adatok ezer HUF-ban

	2018. december 31.	2017. december 31.
A munkaviszony megszűnése utáni juttatások és az egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások éven belüli része	2 720 009	2 212 679
Decemberi bérfizetési kötelezettség	695 888	647 231
Rövid lejáratú prémium kifizetések	43 444	42 699
Ki nem vett szabadságok miatti kötelezettség	102 016	77 313
Egyéb	908 409	696 320
Összesen	4 469 766	3 676 242

Az egyéb munkavállalói juttatás sor legjelentősebb tétele az év végi teljesítmény értékeléshez kapcsolódó juttatás 573.949 ezer HUF 2018-ban, 314.872 ezer HUF 2017-ben. Továbbá ez a sor tartalmazza az inflációs elszámoló juttatásból eredő kötelezettséget 162.061 ezer HUF 2018-ban, 126.598 ezer HUF 2017-ben. Ezen sor 2018-as összegét növeli egy úgynevezett megtartó juttatás, amelynek összege 171.059 ezer HUF, 2017-ben ilyen kötelezettség nem volt. 2017-ben ezen a soron 246.198 ezer HUF kötelezettség szerepelt az év végén közölt felmondásokkal kapcsolatban, 2018-ban ilyen jellegű kötelezettség nem merült fel.

17. Kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók

Tranzakciók kapcsolt felekkel:

Tranzakciók a Magyar Állammal és más, a Magyar Állam által ellenőrzött társaságokkal:

Mivel a Társaság él az IAS 24.25 mentesítési lehetőségével, így a Társaságnak nem kell teljes körűen bemutatni a Magyar Állammal, valamint a Magyar Állam által ellenőrzött más társaságokkal folytatott tranzakciókat, illetve a velük szemben fennálló egyenlegeket.

A mentesítés feltételeként azonban be kell mutatni az alábbiakat azon partnerekkel kapcsolatban, amelyeknek jelentős befolyása lehet a Társaságra nézve:

- Díjfizetés alól felmentett repülések költségeinek megtérítésére jogszabályban kijelölt állami felek a Innovációs és Technológiai Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium és a Külügyminisztérium.
- Állami felek, akiktől a Társaság szolgáltatást vásárol, illetve akik felé a Társaságnak fizetési kötelezettsége van: Innovációs és Technológiai Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium, Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt., Nemzeti Közlekedési Hatóság, MVM Partner Energiakereskedő Zrt. és az Országos Meteorológiai Szolgálat.
- Az alapítói és tulajdonosi jogok gyakorlója a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter. A minisztériumnak fizetett osztalék 1.000.000 ezer HUF 2018-ban és 1.000.000 ezer HUF 2017-ben.

A következő állami szervek nem rendelkeznek közvetlen ellenőrzéssel a Társaság felett, illetve fordítva, viszont a menedzsment megítélésében ezek a tranzakciók összegüknél fogva **szignifikánsak**, illetve valamely hatósági szervnek és a legfelsőbb menedzsmentnek beszámolásra kerülnek – mindezek alapján a Társaság ezen tranzakciók bemutatása mellett döntött.

- 2007 szeptemberében a Társaság az állami vagyon kezeléséért felelős hatósággal (Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a **Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.** jogelődje) vagyonkezelési megállapodást kötött. A megállapodás értelmében a Társaság vagyonkezelési jogot szerzett állami tulajdonban lévő földterületek, épületek, berendezések, valamint azok kapcsolódó vagyonértékű jogai felett. A Társaság a vagyonkezelési jogot operatív lízingként kezeli. A bérleti díj 2018-ban 1.630.478 ezer HUF volt (2017-ben 1.585.747 ezer HUF). A megállapodás eredményeképp a Társaság köteles ezen eszközöket eredeti nominális értékükön megtartani, bővíteni, felújítani, és gyarapítani, ellensúlyozva a felmerült használati érték csökkenését („visszapótlási kötelezettség”). Az eszközök nominális értékének megtartásából származó kötelezettség („visszapótlási kötelezettség”) eredetileg a hosszú lejáratú kötelezettségek között szerepelt. A vonatkozó szabályozás 2013. június 28-as hatállyal való módosulása értelmében a 2013. június 29-től felmerülő visszapótlási kötelezettség elengedésre került. A korábbi években felhalmozódott visszapótlási kötelezettség 2017. évben kötött megállapodások alapján teljesítésre került, így a tárgyévi értéknövelő beruházások összege követelésként került elszámolásra. Ezen követelés megtérülése azonban a szerződéses elszámolások megtörténtéig bizonytalan, így a követelést teljes összegében értékvesztette a Társaság. (2018-ban 146.496 ezer HUF, 2017-ben 197.100 ezer HUF értékvesztés került elszámolásra az egyéb ráfordítások között, amely a 7-es megjegyzésben kerül bemutatásra.) A 2018-ban történt elszámolás alapján a 2015-2017-ben értékvesztett követelésből 250.563 ezer forint megtért, így erre a követelésre az értékvesztés visszaírásra került.
- Az Innovációs és Technológiai Minisztérium részére a Társaság az alábbi díjakat fizeti: a magyar légtér irányításával kapcsolatos felügyeleti díj (2018-ban 500.000 ezer HUF, 2017-ben 500.000 ezer HUF), a Koszovó feletti légtér irányításával kapcsolatos felügyeleti díj (2018-ban 100.585 ezer HUF, 2017-ben 101.576 ezer HUF), egyéb hatósági díjak (2018-ban 8.612 ezer HUF, 2017-ben 9.718 ezer HUF), a léginnavigációs szolgáltatás ellátása érdekében végzett tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási költségtérítés (2018-ban 222.763 ezer HUF, 2017-ben 346.449 ezer HUF).

A további tranzakciók összegüknél fogva minősülnek **jelentősnek**:

- A Társaság energiaszolgáltatója az **MVM Partner Energiakereskedő Zrt.** (2018-ban 136.906 ezer HUF, 2017-ben 120.139 ezer HUF költsége keletkezett a Társaságnak).
- Meteorológiai adatokat az **Országos Meteorológiai Szolgálat**tól vásárol a Társaság (2018-ban 473.069 ezer HUF, 2017-ben 461.291 ezer HUF).
- A Honvédelmi Minisztérium leányvállalata, a **HM EI Zrt.** látja el az őrzés-védéssel kapcsolatos feladatokat (2018-ban 204.889 ezer HUF, 2017-ben 279.090 ezer HUF).
- A Társaság a díjfizetés alól felmentett repülések Magyar Állammal rendezendő költségtérítését rövid, illetve hosszú távú követelések között mutatja ki 2018.01.01-től az egyéb bevételek helyett az ábevétellel szemben – ezek bemutatását a 5-ös, a 14.1-es, illetve a 14.2-es kiegészítő megjegyzések tartalmazzák.

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

A teljes, megtérítendő, díjfizetés alól felmentett repülésekből adódó követelés egyenlegek az alábbiak:

adatok ezer HUF-ban

	Egyenleg 2018. december 31.	Megtérített egyenlegek	Pénzügyi bevételek között elszámolt	Árbevétellel szemben elszámolt	Egyenleg 2018. január 1.
Honvédelmi Minisztérium	555 094	326 542	234	249 649	631 753
Innovációs és Technológiai Minisztérium	22 696	13 459	8	11 901	24 246
Külügyminisztérium	44 866	0	16	24 462	20 388
Összesen	622 656	340 001	258	286 012	676 387
	Egyenleg 2017. december 31.	Megtérített egyenlegek	Pénzügyi bevételek között elszámolt	Egyéb bevétellel szemben elszámolt	Egyenleg 2017. január 1.
Honvédelmi Minisztérium	631 753	305 003	1 691	305 211	629 854
Innovációs és Technológiai Minisztérium	24 246	14 119	71	10 787	27 507
Külügyminisztérium	20 388	19 936	87	20 388	19 849
Összesen	676 387	339 058	1 849	336 386	677 210

A kintlévőségek fedezetlenek, rendezésük pénzeszközökkel történik. Kapott garancia nem kapcsolódik a tételekhez. 2018-ban és 2017-ben sem került elszámolásra értékvesztés a kapcsolt felekkel szembeni követelésekre.

Nem volt olyan esemény vagy tranzakció egyik bemutatott év vonatkozásában sem, amelyről a menedzsment úgy gondolja, hogy azok nem piaci feltételek mellett, vagy a szokásos üzletmeneten kívül történtek.

Tranzakciók közös vezetésű vállalattal:

Az EPC Kft. a Társaság számára ellátja a légiforgalmi irányítói képzési feladatokat, valamint nyelvi kurzusokat tart. Az EPC-től származó árbevétel főképp iroda bérleti díjakat, tantermi bérleti díjakat, illetve management szolgáltatásokat tartalmaz.

Az EPC Kft.-vel folytatott tranzakciók teljes körűen bemutatásra kerülnek:

adatok ezer HUF-ban

EPC Kft.-vel folytatott tranzakciók	2018. december 31.	2017. december 31.
Átfogó jövedelemkimutatásban bemutatott tételek		
Menedzsment szolgáltatás értékesítés	35 529	34 293
Oktatási szolgáltatás beszerzése	628 882	632 287
Mérlegben bemutatott tételek		
Követelés kapcsolt vállalkozással szemben	280	385
Kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben (hosszú lejáratú)	4 263	4 112
Kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben (rövid lejáratú)	0	3 415

A FAB CE Aviation Ltd-vel folytatott tranzakciók jelentős része szakmai támogatás és menedzsment szolgáltatás beszerzése (2018-ban 62.056 ezer HUF, 2017-ben 95.396 ezer HUF).

A kintlévőségek fedezetlenek, és rendezésük pénzeszközökkel történik. Kapott garancia nem kapcsolódik a tételekhez. 2018-ban és 2017-ben sem került elszámolásra értékvesztés a kapcsolt vállalatokkal szembeni követelésekre.

Nem volt olyan esemény vagy tranzakció egyik bemutatott év vonatkozásában sem, amelyről a menedzsment úgy gondolja, hogy azok nem piaci feltételek mellett, vagy a szokásos üzletmeneten kívül történtek.

Kulcspozíciót betöltő vezetők javadalmazása:

A Társaság kulcspozícióban lévő vezetőinek javadalmazása kerül az alábbiakban bemutatásra az IAS 24, Kapcsolt felekre vonatkozó közzétételek standard alapján meghatározott kategóriákra összesítve.

2018. pénzügyi év - Adatok ezer forintban

	Rövid távú munkavállalói juttatások	Munkaviszony megszűnése utáni juttatások	Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	Végkielégítések
Igazgatóság javadalmazása	31 788	0	0	0
Felügyelő Bizottság javadalmazása	56 583	0	0	0
A vezérigazgató és az igazgatók javadalmazása*	341 960	582	0	218
Összesen	430 331	582	0	218

*Az összeg 35.288 ezer forint értékben tartalmaz vezetői prémium előírást.

2017. pénzügyi év - Adatok ezer forintban

	Rövid távú munkavállalói juttatások	Munkaviszony megszűnése utáni juttatások	Egyéb hosszú lejáratú munkavállalói juttatások	Végkielégítések
Igazgatóság javadalmazása	30 301	0	0	0
Felügyelő Bizottság javadalmazása	53 815	0	0	0
A vezérigazgató és az igazgatók javadalmazása*	322 772	119	0	0
Összesen	406 888	119	0	0

*Az összeg 24.518 ezer forint értékben tartalmaz vezetői prémium előírást.

Kulcspozíciót betöltő vezetők: a Társaság vezérigazgatója és igazgatói, valamint az Igazgatóság és a Felügyelőbizottság tagjai.

A Társaság a vezérigazgatója és igazgatói, az Igazgatóság, valamint a Felügyelőbizottság tagjai számára nem adott kölcsönt vagy előleget, és nem vállalt garanciát a nevükben.

18. Kötelezettségvállalások, függő kötelezettségek és követelések

Léginavigációs szolgáltatások nyújtásából keletkező alul- és felülfinanszírozási egyenlegek

Koszovói üzletágban keletkező alul- és felülfinanszírozási egyenlegek:

Az elszámolási rendszer speciális mechanizmusának megfelelően, azon díjzónák esetében, ahol teljes költségmegtérítéssel működnek – ilyen a Szerbia-Montenegró-KFOR díjzóna –, a különbség az „n.” év bevétele és elszámolandó költségei között alul- vagy felülfinanszírozási egyenlegeket eredményez. Az alul-, illetve felülfinanszírozás a felhasználóknak számlázott díjak és egyéb bevételek, illetve a ténylegesen felmerült költségek közötti különbséggént kalkulálódik. Az alul- és felülfinanszírozási egyenlegek a „korrekciós mechanizmuson” keresztül kerülnek rendezésre, úgy, hogy az „n.” év egyenlegei (legkorábban) az „n+2.” év egységdíjaiban elszámolásra kerülnek.

A magyar légtér en route (átrepülő) üzletágában és a terminál üzletágban keletkező alul- és felülfinanszírozási egyenlegek:

A teljesítménytervezési rendszer keretében az alul- és felülfinanszírozási egyenlegek különböző jogcímenek keletkeznek: a forgalom tervezettől való eltéréseinek kockázata a légtérhasználókkal

HUNGAROCONTROL
KIEGÉSZÍTŐ MEGJEGYZÉSEK A PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOKHOZ
2018. DECEMBER 31.

megosztásra kerül, míg a Társaság nem viseli az inflációs kockázatot, illetve az úgynevezett nem kontrollálható költségek kockázatát, - a Társaságnak az alul-, illetve felülfinanszírozási egyenlegekkel a jövőben el kell számolnia.

A Társaság ezeket az elszámolási egyenlegeket nem mutatja be a mérlegében, mivel ezek függő követelésnek, illetve függő kötelezettségnek minősülnek. Továbbá, az elszámolási egyenlegek a jövőbeni cash-flowkra, illetve a működésre jelentős hatással bírnak, így jelen megjegyzésben bemutatásra kerülnek a céltartalékok értékelési követelményeinek megfelelő értékkel.

Pénzügyi hatások becslése – függő követelések, az EUROCONTROL korrekciós elszámolási mechanizmusából adódó „alulfinanszírozási” elszámolási egyenlegek:

adatok ezer HUF-ban

Alulfinanszírozás a költség alap mechanizmusból	Záró egyenleg 2018.12.31.	2018. évi feloldás	2018. évi képzés	Nyitó egyenleg 2018.01.01
2014. évi Koszovó elszámolási egyenleg	17 958	-71 827	0	89 785
2016. évi Útvonal elszámolási egyenleg	67 223	-441 989	0	509 212
2016. évi TNC elszámolási egyenleg	0	-40 217	0	40 217
2017. évi Útvonal elszámolási egyenleg	1 010 238	0	0	1 010 238
2017. évi TNC elszámolási egyenleg	158 456	0	0	158 456
2018. évi Útvonal elszámolási egyenleg	1 865 661	0	1 865 661	0
2018. évi TNC elszámolási egyenleg	359 262	0	359 262	0
Alulfinanszírozási egyenlegek összesen	3 478 798	-554 033	2 224 923	1 807 908

Pénzügyi hatások becslése – függő kötelezettségek, az EUROCONTROL korrekciós elszámolási mechanizmusából adódó „felülfinanszírozási” elszámolási egyenlegek:

adatok ezer HUF-ban

Felülfinanszírozás a költség alap mechanizmusból	Záró egyenleg 2018.12.31.	2018. évi feloldás	2018. évi képzés	Nyitó egyenleg 2018.01.01
2014. évi Útvonal elszámolási egyenleg	39 368	-31 496	0	70 864
2014. évi TNC elszámolási egyenleg	0	-448 718	0	448 718
2014. évi Koszovó elszámolási egyenleg	0	-32 338	0	32 338
2015. évi Koszovó elszámolási egyenleg	0	-123 235	0	123 235
2016. évi Útvonal elszámolási egyenleg	500 943	-5 306 990	0	5 807 933
2016. évi TNC elszámolási egyenleg	178 742	-817 321	0	996 063
2016. évi Koszovó elszámolási egyenleg	79 799	-319 198	0	398 997
2017. évi Útvonal elszámolási egyenleg	7 641 698	-359 586	0	8 001 284
2017. évi TNC elszámolási egyenleg	1 261 588	0	0	1 261 588
2017. évi Koszovó elszámolási egyenleg	49 847	0	0	49 847
2018. évi Útvonal elszámolási egyenleg	11 024 827	0	11 024 827	0
2018. évi TNC elszámolási egyenleg	2 050 959	0	2 050 959	0
2018. évi Koszovó elszámolási egyenleg	98 152	0	98 152	0
Felülfinanszírozási egyenlegek összesen	22 925 923	-7 438 882	13 173 938	17 190 867
Függő kötelezettség nem kontrollálható költségekből	807 971	-1 452 719	807 971	1 452 719
Függő kötelezettség kapacitási ösztönzési rendszerből	147 164	0	147 164	0
Összes függő kötelezettség költség alap elszámolásból	23 881 058	-8 891 601	14 129 073	18 643 586

A fent bemutatott eszközök, kötelezettségek realizálása várható, de azok pontos összege olyan bizonytalan jövőbeni események függvénye, amelyek nem teljesen állnak a Társaság befolyása alatt (jövőbeni forgalom, érintett felek jóváhagyása).

Egyéb kötelezettségvállalások, függő követelések és kötelezettségek

Egyéb kötelezettségvállalások, függő követelések és kötelezettségek között a Társaság a következő adott és kapott bankgaranciákat tartja nyilván a bemutatott évekre vonatkozóan:

adatok ezer HUF-ban

Lejárat dátum	Összeg	
2018.06.26-2019.09.02	17 709	adott bankgarancia bérleti díj fizetésre
Adott garanciák	17 709	
2015.12.14-2019.01.29	3 452	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2018.07.10-2019.03.03	23 100	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2016.06.01-2019.07.01	79 909	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2016.08.04-2019.08.21	681	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.09.01-2019.09.02	75 000	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2015.03.16-2020.04.20	32 324	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2016.04.26-2020.08.24	2 272	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.05.08-2022.05.13	1 732	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.07.05-2022.06.09	842	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.07.05-2022.06.09	1 340	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2018.02.08-2023.01.05	6 172	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2017.12.07-2023.01.20	6 993	jótállási kötelezvény beruházási projekthez kapcsolódóan
2018.06.15-2023.05.18	660	kapott bankgarancia beruházási projekthez kapcsolódóan
Kapott garanciák	234 477	

Új projektek, szerződések közbeszerzési eljárásai során a Társaság jótéjesítési vagy előrefizetési garanciát kérhet. Ezek többnyire épületátalakítási projektekhez, kommunikációs, biztonsági infrastruktúra, illetve rendszerek beruházási vagy átalakítási projektjeihez köthetőek.

Ezek lejáratát a szerződés hosszától függően változik; a garancia érvénye kitarthat a szerződés teljes időtartamának végéig. Az ilyen címen kapott garanciák 2018. december 31-i értéke összesen 234.477 ezer HUF (2017-ben 237.598 ezer HUF).

19. Tőkekövetelés kezelése

A HungaroControl célja a tőkeszerkezet menedzselésével, hogy megőrizze a folyamatos működés képességét, hogy biztosítsa kötelezettségeinek teljesítését partnereivel szemben, valamint, hogy az üzleti fejlődést megalapozza. A Társaság tevékenységét tőkéből és a nettó forgótőkéből finanszírozza, nem rendelkezik sem hosszú, sem rövid lejáratú hitellel, illetve kölcsönrel.

A tőkestruktúráját a Társaság folyamatosan ellenőrzi, hogy megfeleljen a Magyarországon érvényben lévő törvények és egyéb szabályozások követelményeinek, mely a jegyzett tőke és saját tőke bizonyos százalékarányának meglétét írja elő. A törvények által előírt követelményeknek a Társaság megfelel.

20. Mérlegfordulónap utáni lényeges események

A Társaság 2018. évi nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS) szerint elkészített pénzügyi kimutatásait a vezérigazgató határozatának értelmében 2019. június 11-én jóváhagyta.

Budapest, 2019. június 11.

Vezérigazgató